

বিহু

~~১৯০২~~
~~২৪ (২৪)~~

৩০২৫/বিঃ
৫.৬.২২

আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ।

২৪৪৭

আসাম সাহিত্য সভা।
লাইব্ৰেৰী।

তাৰিখ...

নং

শংক—১৮৪০।

প্ৰকটক—১৯১৮।

৩১

~~১৯১৮~~
~~১৯১৮~~

বিহু

৩০২৫/বিবিধ
৫.৬.২২

আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ।

শ্ৰীগণেশচন্দ্ৰ হাজৰিকা প্ৰণীত।

কোৱঁৰপুৰ, শিৱসাগৰ।

আসাম সাহিত্য সভা।

লাইব্ৰেৰী।

প্ৰথম তাৰিখ।

তাৰিখ...

~~১৯১৮~~

নং ~~৩০২৫~~

শংক ১৮৪০, খৃষ্টাব্দ ১৯১৮।

বহাগ

~~କଳିକତା/ଅ:~~

୩୦୨୫/ଅ:

କଳିକତା,

୬ନଂ କଲେଜ-ସ୍କୋୟାର, ମାଗ୍ୟ-ସନ୍ତେ,

ଶ୍ରୀଉପେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାଶ ଦ୍ଵାରା

ମୁଦ୍ରିତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ।

“আনন্দম্”

উছৰ্গা

গাঁৱলীয়া জীৱনৰ সুখ দুখত সুখ দুখ অনুভৱ কৰোঁতা,
অসমীয়া সাহিত্য ক্ষেত্ৰত সময়োপযোগী কবিতাৰ
ফুলনিবাৰী পাতি সৌন্দৰ্য্য বঢ়াওঁতা আৰু
স্কুলৰ ছাত্ৰাৱস্থাতে সেই ক্ষেত্ৰলৈকে
লিখকক নিমন্ত্ৰণ কৰি আদৰি
নিওঁতা

সুহৃদবৰ

শ্ৰীযুত পদ্মধৰ চলিহা এম, এৰ
হাতত

অকৃত্ৰিম স্নেহ আৰু কৃতজ্ঞতাৰ নাম
মাত্ৰ চিন স্বৰূপে পোন-প্ৰথমৰ

মৰমৰ বস্তু

“বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ”

সৰল অন্তঃকৰণেৰে অৰ্পণ কৰিলোঁ।

কোঁৱৰপুৰ শিৱসাগৰ

বহাগ ১৮৪০ শংক

প্ৰণেতা।

শিৱসাগৰৰ পোন প্ৰথম বিহু-সন্মিলনীৰ প্ৰথম প্ৰৱন্ধ পুথিৰ
আকাৰেৰে “বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ” প্ৰকাশ হ’ল।

বটোতা

ভাদ ১৮৪০ শক।

পোৱাৰ ঠাই—

শ্ৰীগণেশচন্দ্ৰ হাজৰিকা, শিক্ষক।

অধ্যক্ষ, ছাত্ৰ-মন্দিৰ নাজিৰা।

সূচী ।

—•—

বিষয়		পৃষ্ঠা
বিহববঁটা আৰু ওলগ	...	১০
আত্ম-নিবেদনৰ আগ শব্দই	...	১০
পাতনি	...	১০
আবহুণ	...	১
বিহব উৎপত্তি আৰু তাৰ বিৱৰণ	...	৫
বিহব আৱশ্যকতা	...	১২
বিহু আৰু তাৰ সামগ্ৰিক দৃষ্টাৱলী	...	১৫
কাঁতি-বিহু	...	১৫
মাঘ বিহু	...	১৯
বঙালি বিহুৰ আদৰ্শ	...	২৬
বহাগ-বিহু	...	২৭
সামৰণি-শব্দইত বিহুৰ অবিহণ	...	৩৯

বিহ্বৰ বাঁটা আৰু ওলগ ।

ভাই অসমীয়া !   আত্মসন্মান শিকা ।

আত্ম মৰ্যাদা অমূল্যধন ।

নিজৰ ক্ষমতা আৰু শক্তিত

বিশ্বাস কৰিবলৈ শিকা ।

তেনেহলেই তোমাৰ   হেৰোৱা মনুষ্যত্ব

তুমি আকৌ পাবা,

তেনেহলেই অসমীয়া জাতি এই

পৃথিবীত আকৌ মানুহমুৱা হৈ উঠিব পাৰিবা ।

শ্রীলক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা ।

আত্মনিবেদনৰ আগশাৰী

শিৱসাগৰৰ কেইজনমান সমনীয়াই বহাগৰ মানুহ-বিহুৰ দিনা “ক্লব” ঘৰত “বিহু-সন্মিলনী” স্থাপন কৰিবলৈ বিশেষ আয়োজন কৰাত নিবেদকৰ এজন অন্ততম বন্ধুৱে সেই উপলক্ষে এখনি উপ-যোগী বচনা লিখিবলৈ নিবেদকক অনুৰোধ কৰে। নিৰ্দিষ্ট বচকৰ বাক্কনিত মেৰ খাই আৰু হৃদয়ে সেই বিষয়ৰ নানা সম্বল লৈ থকা ভাৱ পাতলাবলৈ ভাল চেষ্টা পোৱাত “বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ” বাহিৰ হ’ল। বচনাখনি সেই অধিবেশনত পাঠ কৰাৰ পিচত ইজন-সিজন শ্ৰোতাৰ পৰা “বচনা” ভাল হৈছে বুলি শলাগ লোৱা কাণত পৰাত ক্ষুদ্ৰপুথিৰ অকাৰেৰে তাকে বাইজৰ আগলৈ আগ বঢ়াই দিবলৈ প্ৰৱল ইচ্ছা হ’ল। সুহৃদজনৰ মত লৈ আজি বাইজৰ আগলৈ ক্ষুদ্ৰবচনা খনিকে পুথিৰ আকাৰেৰে আগ বঢ়াই দিলোঁ। সেই দেখিহে “বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ” পুথিখনি বাইজৰ আগত উপস্থিত হবলৈ সক্ষম হৈছে। এই বিষয়ে সেই অধিবেশনত উপস্থিত থকা শ্ৰোতামণ্ডলী অশেষ ধন্যবাদৰ পাত্ৰ। সাহিত্যক্ষেত্ৰলৈ আগবাঢ়িবলগীয়া আন আন পুথিৰ কামকো চেৰ পেলাই সাহিত্য-ক্ষেত্ৰত নামমাত্ৰ চিনস্বৰূপে ভাৱনাৰ সূত্ৰ-ধাৰীৰ বেশেৰে যে এই ক্ষুদ্ৰ পুথি আগ বাঢ়ি আগতে ওলাব পাৰিলে ই কেৱল নিবেদকৰ উৎপত্তীয়া-মনৰ আবেগ আৰু সন্মিলনীৰ কেইজনমান সমালোচকৰ হেঁচাত পৰি। পুথিৰ বচনা ভাল-বেয়া

বিচাৰ কৰাৰ ভাৱ এতিয়া সমূহ বাইজৰ ওপৰত। জগৎখনিকে আমি সম্পূৰ্ণকৈ দেখিবলৈ সমৰ্থ হোৱা নাই। গতিকে আমাৰ ক্ষুদ্ৰ বচনাই যে সম্পূৰ্ণকৈ কিবা দেখুৱাব বা দিব পাৰিব ই অতি দুৰূহ। সি যি কি নহওক বাইজৰ বস্তু এতিয়া বাইজলৈ আগ-বঢ়াই আমি আন কাম হাতত লবলৈ সাজু হলোঁ। ক্ষুদ্ৰপুথিয়ে বাইজক যদি কিবা দিব পাৰে তেনেহলেও পৰিশ্ৰম সাৰ্থক মানিম। কেইটামান ওখ খাপৰ বস্তুক ডেই যি ক্ষুদ্ৰ পুথিয়ে বাইজৰ সাহিত্য ক্ষেত্ৰলৈ বাট ল'লে সেইপুথিৰ বাটেদি যাতে বাটৰ মূৰত বৈ থকা বাকী সকলেও বাট লবলৈ সুবিধা পায় তাৰ নিমিত্তে সহৃদয় পাঠক-পাঠিকাসকলে যেন চেষ্টা কৰি আমাৰ মনৰ কামনা পূৰণ কৰে। কাৰ্য্যেৰে সহানুভূতিৰ চিন পাবলৈ আমি বাটলৈ চাই থাকিলোঁ।

সবশেষত বাইজক সবল অন্তঃকৰণেৰে জনাওঁ যে বচনাখনি গঢ়াৰ আগতে নাজিৰা গভৰ্ণমেণ্ট এইডেড্ হাইস্কুলৰ ভূতপূৰ্ব সহকাৰী শিক্ষক, এতিয়া ব্ৰাহ্মণবাড়ীয়া আদালতৰ উকীল নিবেদকৰ পোন-পতীয়া বন্ধু শ্ৰীযুত জগদীশচন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য, বি, এল মহাশয়েৰে সৈতে “বিহু”ৰ বিষয়ে জ্যোতিষশাস্ত্ৰৰ পিচ ধৰি আলোচনা কৰিছিলোঁ। সেই আলোচনাই বচনাখনিক বহুত সহায় কৰিলে। গতিকে তেখেতৰ নিমিত্তে অন্তৰৰ কৃতজ্ঞতা জনালোঁ। পুথিখনি প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহ দিয়া বাবে সাংসাৰিক কামৰ সহযোগী বন্ধুবৰ শ্ৰীযুত দেবজ্ঞান দাস পণ্ডিতৰ ওচৰত কৃতজ্ঞতা পোষণত বদ্ধ হলোঁ।

অসমীয়া সাহিত্যক্ষেত্ৰত স্বনামধন্য আৰু আমাৰ সাহিত্যিক সকলৰ পূজ্য শ্ৰীযুত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, বি,এ, ডাঙৰীয়াই অনুগ্ৰহ কৰি তেখেতৰ বাঁহী কাকতত প্ৰকাশ হোৱা “বিহুৰ বঁটা আৰু

‘ওলগ’ নামৰ সাময়িক প্ৰবন্ধটি এই ক্ষুদ্ৰ পুথিৰ কোলাত তুলি লবলৈ অনুমতি দিয়াত প্ৰীতি আৰু ভক্তিয়ে কৃতজ্ঞতাৰ মালা এধাৰি সুকীয়াকৈ আগ কৰিলে।। বিহুসম্মিলনীৰ অধিবেশনত গোৱা বঙালি বিহুৰ আদৰ্শ গীতটি সুহৃদ্বৰ চলিহাদেৱে পুথিৰ গৰ্ভত আদৰি লবলৈ অনুমতি দিয়াৰ বাবে এষাৰ মাতৰ বাহিৰে আৰু আন বস্তু দিবলৈ হাতত একো সম্বল নাই।

এই পুথিখনি ছপাখানালৈ পঠোৱাৰ আগতে গুৱাহাটীপ্ৰবাসত সভা সমিতিৰ নানা কাৰ্য্যত উদগণি দিওঁতা, ছাত্ৰসমূহৰ চিৰলগ-বীয়া শ্ৰদ্ধাভাজন শ্ৰীযুত লক্ষ্মীনাথ শৰ্ম্মা, বিদ্যাবত্ত, এম, এ, বৰ্ত্তমান শিৱসাগৰ গভৰ্ণমেণ্ট হাইস্কুলৰ হেড মাষ্টৰ ডাঙৰীয়াই নানা কাম কাটি কৰি পুথিখনিৰ সাৰোভাগত হাত আৰু চকু ফুৰাই দিয়াত লিখক তেখেতৰ ওচৰত চিৰঞ্চনী হৈ থাকিল।

ওপৰঞ্চিত কবলগীয়া এই যে কলিকতাৰ ছপাখানাত এই পুথি ছপা কৰোঁতে আৰ্হি পাঠ কৰি সহায়কবোঁতা প্ৰিয়বৰ শ্ৰীযুত কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ, বি-এ এক এখনি শলাগৰ শৰাই সুকীয়াকৈ দিলে।। এই থিনিতে উল্লেখ কৰিব লগীয়া লগবীয়া শ্ৰীযুত ক্ষেত্ৰধৰ বৰ গোহাঁই, বি, এ, ই যথাসময়ত এটি সাকৰা সঙ্কেত দি সহায় কৰাৰ বাবে তেখেতৰ পৰা উপযুক্ত সহায়ভূতি পালে। বুলি মুকলি সুৰেৰে স্বীকাৰ কৰিলে।। আত্ম-কথাৰ ভাপ বেচি কৰিবলৈ বাধ্য হোৱাৰ বাবে পাঠকপাঠিকাসকললৈ ক্ৰটি মাৰ্জ্জনাৰ কাৰণে শেষত এখনি সুকীয়া শৰাই আগ বঢ়ালে।।

ছাত্ৰমন্দিৰ, নাজিৰা। }
আহাৰ, ১৮৪০ নংক। }

নিবেদক।

পাতনি ।

বিহু ভাৰতীয় হিন্দুৰ উৎসৱ । ঠাই আৰু সমাজভেদে উৎসৱৰ সঁজুলিবো ভেদাভেদ আছে । উৎসৱে নানা ঠাইত নানা ধৰণেৰে মোট সগালেও ই যে ভাৰতবাসী চলিত তাক নিঃসন্দেহে কৰ পাৰি । জ্যোতিষশাস্ত্ৰৰ গণনামতেই ভাৰতত ই ১৫১২ বছৰৰ পৰা পুৰণানুক্ৰমে চলি আহিছে । গতিকে বিহু ভাৰতৰ অতি পুৰণিকলীয়া উৎসৱ । সমাজৰ উপকাৰৰ কাৰণে যে ইয়াৰ জন্ম সি অতি ঠাৱৰ । পুৰণিকলীয়া বস্তুত জনসমূহৰ বাপ নাথাকিলেও সমাজ অঙ্গক যি বস্তুৰে কিবা অলপ সহায় কৰিব পাৰে সেই বস্তু পুৰণি হলেও সদায় নতুন । কিয়নো, তাৰ ক্ৰিয়াৰ প্ৰভাৱ এতিয়াও সমাজৰ ওপৰত চলি আছে । কোনো আচল বস্তু বদলি হব নোৱাৰে । সোণ সোণেই । ৰূপ ৰূপেই । সোণ ৰূপ হব নোৱাৰে । ৰূপ সোণ হব নোৱাৰে । নানা বেয়া বস্তুৰ সংযোগত সোণ ৰূপ হোৱাৰ হলেও তাক পৰিষ্কাৰ কৰাৰ ভাল উপায় আছে । সেই উপায় উলিওৱাৰ ভাৰ নিজৰ নিজৰ ওপৰত । নিজৰ গাত যদি “নিজত্ব” নাথাকে তেন্তে সেই প্ৰত্যেক জনেই নিকপায় । সঙ্গ বিবেচকৰ কৰ্ত্তব্য হৈছে সমাজৰ লাগতিয়াল পুৰণি বস্তুৰ পৰা সাৰ সংগ্ৰহ কৰি তাক বৰ্ত্তমান সময় আৰু সমাজৰ উপযোগী কৰি তোলা আৰু সেই সম্বলেবেই বৰ্ত্তমান সমাজৰ মঙ্গল সাধন কৰা । সি যি কি নহওক “বিহু” যে হিন্দুৰ অতি লাগতিয়াল

উৎসৱ তাক বাহুল্যকৈ কোৱা বিড়ম্বনা মাথোন। তাৰ সমালোচনা
 কিন্তু আজিৰ নিমিত্তে অতি লাগতিয়াল। উৎসৱ সময় লৈ হয়।
 গতিকে সাময়িক উৎসৱৰ দৃষ্টাৰ্থে যে সামাজিক অৱস্থা টনকিয়াল
 কৰাত ভাল সহায় কৰিব পৰা হাত আছে তাক ভালকৈ বিশ্বাস
 কৰিব পাৰি। কৰ্মী সমাজে যদি কৰ্মপথত সাময়িক দৃষ্টাৱলীৰ
 মৌল চকুৰে দেখি থাকি মনলৈ আনন্দ অনাব পাৰে তেন্তে কৰ্মময়
 জগৎ বসময় হয়। তাৰ ফলত সমাজৰ আৰ্থিক অৱস্থা ভাল হোৱাৰ
 লগে লগে মানসিক অৱস্থাৰ উৎকৰ্ষ হৈ সমাজজীৱনৰ নৈতিক
 অৱস্থাৰ ওৰি শকত হয়। সেয়ে হলেই সমাজহৃদয় পৰিপুষ্ট হয়
 আৰু তাৰ শ্ৰী বাঢ়ে। গতিকে প্ৰাকৃতিক দৃষ্টাৱলীয়ে জাতীয়
 জীৱন গঠনত কিমান সহায় কৰে তাক ভালকৈ বুজিব পাৰি।
 সেই দেখিহে কৰ্মী সমাজৰ আগত সিবিলাকৰ সাতানপুৰুষীয়া
 পুৰণিকলীয়া বস্তুত সমন্বয়পোষাৰী ভাল বহন দি কোনো চিত্ৰ
 আঁকি দেখুৱা প্ৰত্যেক সাহিত্যিকৰ ধৰ্ম্ম। আৰু সেই সেই
 পুৰণি বস্তুনো কি, তাৰ উৎপত্তি আৰু ইতিবৃত্ত ভালকৈ সমাজ-
 পটত আঁকি দেখুৱাই দিলেই সকলো অন্ধবিশ্বাস দূৰ হৈ কৰ্ম-
 সমাজ-অঙ্গৰ পৰিপুষ্টি সাধন কৰাৰ আশা।

শিৱসাগৰ, কোঁৱৰপুৰ, }
 বহাগ, ১৮৪০ শক। }

প্ৰণেতা।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ ।

“সত্যম্ শিবম্ সুন্দৰম্”

আৰম্ভণ

জগতৰ চমু দৰ্শন।

জগৎ বহুস্তময়। বহুস্যত আনন্দ। আনন্দত
সৎ। জগতেই প্ৰকৃতি। প্ৰকৃতি সজীৱ। জীৱত
চৈতন্য। চৈতন্যত পৰিবৰ্ত্তন। পৰিবৰ্ত্তনেই সাল-
সলনি। সালসলনিত নৱ অভ্যুদয়। নৱ অভ্যুদয়ত
সৌন্দৰ্য্য। সৌন্দৰ্য্যত চিদানন্দ, গতিকে জগতেই
সৎ-চিৎ-আনন্দ উপলব্ধি কৰিবৰ ক্ষেত্ৰ। এই জগ-
তেই জীৱনৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰাৰ আশ্ৰম আৰু
প্ৰকৃতিয়েই আশ্ৰমৰ উপাসকসকলৰ শিক্ষয়িত্ৰী।

মানৱজীৱনৰ লীলা।

আশ্ৰমৰ উপাসকসকলৰ ভিতৰত জীৱনসংগ্ৰাম
আছে। য’তে জীৱন তাতে ঘোৰ প্ৰতিবাদ।
জীৱনৰক্ষাৰ পৰা জীৱনযুদ্ধ। এই যুদ্ধৰ চৰম লক্ষ্য
উৎকৰ্ষ সাধনাত। যুদ্ধত এদলৰ জয় আৰু আনদলৰ
পৰাজয়। এদলৰ ভিতৰত সুখ বা আনন্দৰ জয়ধ্বনি
আৰু আনদলৰ ভিতৰত দুখৰ আৰ্ত্তনাদ বা বিবাদৰ
ককণ বিনি। দুখ আৰু সুখ বা বিবাদ আৰু হৰিষ

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

প্ৰকৃতিৰাজ্যৰ বিধানসমূহৰ আচল সাৰথি। সুখত
হৰিষ আৰু দুখত বিষাদ। সুখে দুখৰ বোজা লয়
আৰু দুখে সুখৰ প্ৰতিকৃতি স্মৰণ কৰে। সুখ বলী,
দুখ নিৰ্কলী। দুখৰ দুৰ্দান্ত ভাবে পৃথিবী খলক
লগাই নিজৰ প্ৰাধান্যৰ চিনাকি দিবলৈ চেষ্টা
কৰিলেও সুখৰ আগত ই সদায় সেও মানে। আনন্দ
সাগৰে বেতিয়া সূৰ্য্যৰ পোণপ্ৰথম বশ্মি নিজৰ বুকত
লৈ কেলি-মেলি কৰে বিষাদ তেতিয়া অন্ধ ঘোপৰ
চাৰি সীমাত থাকি স্বাৰ্থ-পূজাত ব্ৰতী হয়। প্ৰকৃ-
তিত আনন্দ আৰু বিষাদৰ বেথা আছে। দুখৰ
পিচত সুখ আৰু সুখৰ পিচত দুখৰ আবৰ্ত্তন। বিষা-
দৰ পিচতে আনন্দৰ আমোল, আনন্দৰ পিচতেই
বিষাদৰ ঘোৰ বিহ্বলতা।

সমাজৰ ওপৰত প্ৰকৃ-
তিৰ প্ৰভাৱ। তাৰ
ফলত অনুষ্ঠানৰ
আবিৰ্ভাব।

প্ৰকৃতিৰ ৰাজ্যত যি ক্ৰিয়া সেই ক্ৰিয়াৰ ফল ৰাজ্যৰ
প্ৰজাবৰ্গৰ ওপৰত। প্ৰকৃতিৰ শিষ্য আমি মানব।
মানবসমূহৰ সমষ্টিয়েই সমাজ। গতিকে সমাজত
সময় আৰু অৱস্থাৰ গতি লৈ একোটি একোটি উৎ-
সব হয়। সেই উৎসবসমূহেই এটি এটি অনুষ্ঠান।
উৎসৱ সমৰোপযোগী। সমাজৰ প্ৰত্যেক উৎসবৰে অৰ্থ
আছে। কৰ্ম্মত আবদ্ধ হৈ থকা মনক উৎসবে আনফালে

গতি কৰায়। উৎসব বুলিলেই তাৰ উদ্দেশ্য আছে।
উদ্দেশ্যবিহীনে উৎসব হ'ব নোৱাৰে। সত্যযুগৰ
পৰা আজিলৈকে হিন্দুসমাজত যুগে যুগে যুগধৰ্ম্ম
অনুসাৰে উৎসৱাদি কাৰ্য্য পুৰণানুক্রমে চলি
আহিছে। ত্ৰেতাযুগত শ্ৰীৰামচন্দ্ৰই ভূৰ্গোৎসব পতাৰ
উদ্দেশ্য আছে। দ্বাপৰত শ্ৰীকৃষ্ণৰ বাসলীলাৰ
অৰ্থ আছে। ত্ৰীষ্টান সমাজত পুহৰ বৰদিনৰ অৰ্থ
আছে। সিবিলাকৰ মে মাহৰ প্ৰথম দিনা অতি
সমাবোধেৰে পতা আমাৰ বহাগ-বিহু উৎসবৰ
নিচিনা "মে-ডে" উৎসবৰ ভাল সন্ধেত আছে। সিবিলা-
কৰ "বলডাঞ্চ" অৰ্থাৎ নৃত্য কাৰ্য্যাদিৰ লীলা আছে।
মুছলমান সমাজত "ইদ-বকুদ" উৎবাদিৰ মানে আছে।
বীতি আৰু নীতি অনুসাৰে প্ৰত্যেক সমাজতে
উৎসৱাদি চলি আহিছে। উৎসবত মতলীয়া হৈ
সমাজৰ নীতিত ব্যাঘাত পৰে বুলি সমাজ-নীতিজ্ঞ
সকলে প্ৰত্যেক উৎসৱতে ধৰ্ম্মৰ একান্ত তাত মিহলি
কৰি উৎসবক ধৰ্ম্ম-বান্ধনিৰ সূত্ৰেৰে মেৰ পাক
দিলে। তেতিয়াৰ পৰা উৎসবসমূহত ধৰ্ম্মৰ বহণ
পৰি উৎসব নীতিমূলক হ'ল। আজিৰ প্ৰত্যেক
উৎসবেই নীতিমূলক। সেই দেখিহে নীতিমূলক

উৎসবৰ লগত ধৰ্ম্ম
আৰু নীতিৰ সম্বন্ধ।

/ বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

নোহোৱা উৎসবৰ সমাজত আজিও ঠাই নাই।
কোনো অনীতিমূলক উৎসবে কেনেবাকৈ সমাজত
দেখা দিলে সমাজৰ প্ৰতিধ্বনিতাকল আহি
উপস্থিত হয়।

বিহুৰ উৎপত্তি আৰু তাৰ বিৱৰণ ।

বিহুৰ উৎপত্তিৰ সময়
নিকৰ্ণন ।

খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ২০০০ ছহেজাৰ বছৰৰ পৰা ভাৰতত বৈদিক যুগ আৰম্ভ হয় । এই যুগতেই ঋগ্বেদ, যজুৰ্বেদ, সামবেদ আৰু অথৰ্ববেদৰ উৎপত্তি । ইয়াৰ পৰা প্ৰমাণ হয় খ্ৰীঃ পূঃ ২০০০ ছহেজাৰ বছৰৰ আগেয়ে হিন্দুৰ পণ্ডিতসকলে নানা তথ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছিল । তাৰ ফলতহে ঋগ্বেদাদিৰ আবিৰ্ভাব । কিন্তু খ্ৰীঃ পূঃ ২০০০ ছহেজাৰ বছৰৰ তাৰিখৰ আগৰ কোনো তাৰিখৰ হিচাব-পত্ৰ নোহোৱাত সঠিক বিৱৰণ পাবলৈ নাই ; গতিকে তাৰ বিষয়ে একো কব নোৱাৰি । ঋগ্বেদ অভিনয় হোৱাৰ আগভাগ সময় তেনেই ঘোপমৰা আন্ধাৰত । কাৰ্য্যৰ উন্নতি তেতিয়াও আছিল কিন্তু সেই কাৰ্য্যাদি কি তাৰ বিষয়ে চিনচাব একো নাই । ঋগ্বেদত বিজ্ঞানৰ প্ৰাথমিক বা সৰল জ্ঞানৰ আভাস পোৱা যায় । গতিকে তেতিয়াই অৰ্থাৎ ৩৯১৭ তিনি হেজাৰ ন বছৰৰ আগতেই ভাৰতত জ্যোতিষৰ চৰ্চ্চা হৈছিল । যেতিয়া মিচৰ, এচীয়া, চীন আৰু

বহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

ভাৰতত জ্ঞান আলোকৰ পোহৰ ভালকৈ পৰিছিল
তেতিয়া ইউৰোপত কেনে বিধৰ জন্তুৰে বাস কৰিছিল
তাক সঠিক কৈ ক'ব নোৱাৰি। ভাৰতাদি বেতিয়া
সেই জ্ঞান আলোকত ভালকৈ উজ্জল বোন আৰু
গ্ৰীচ তেতিয়া তেনেই গৰ্ভাৱহাত। সি যি কি নহওক
আমাৰ ভাৰতত আমাৰ “বিহু” আবিৰ্ভাব হয়
পৌৰাণিক যুগৰ বহুত আগতে। কাৰণ খ্ৰীঃ পূঃ
১৪০০ এহেজাব চাৰি শৰ পৰা ১০০০ এহেজাবৰ
মাজৰ সময়েই জ্যোতিষ চৰ্চ্চাৰ ভাল অভ্যাসৰ দিন
আৰু উৎসবাদিয়ে সেই শুভক্ষণতেই জন্ম লৈ নিজ
নিজ নাম ভালকৈ অধিকাৰ কৰি লয়। কিন্তু সমাজ
গঠনৰ অৱস্থা অনুসৰি তেতিয়াৰ বিহু উৎসৱৰ
আঁঠুৰ দৃশ্য এতিয়াৰ উৎসৱৰে একে সাঁচত ছুটি-
লেও সেই বিহু যে হিন্দুৰ সাতমপুৰুষীয়া উৎসৱ
তাক বিশ্বাস নকৰিবৰ একো কাৰণ নাই।
তাৰ পৰাই ভালকৈ প্ৰমাণ হয় যে হিন্দুৰ পূৰ্ব-
পুৰুষ সকল জ্যোতিষ শাস্ত্ৰত অগাধ পণ্ডিত আছিল।
সিবিলাকে ঈশ্বৰৰ সৃষ্টিৰ বস্তুৰ ভিতৰত সূৰ্য্যকে
প্ৰধান বস্তু বুলি ধৰিছিল। কিয়নো, সূৰ্য্য অতি
শক্তিমন্ত আৰু পৃথিবীৰ সকলো বস্তুকে তাপ আৰু

অতীজ হিন্দু জগতৰ
বিশ্বাস অনুসৰি
কাৰ্য্য-কলাপ।

কিৰণ দিওঁতা। সূৰ্য্য অতি তেজস্বী আৰু উজ্জ্বল।
 সূৰ্য্যৰ কিৰণ আৰু তাপৰ অবিহনে কোনো জীৱ
 জীয়াই থাকিব নোৱাৰে। আনকি, সূৰ্য্যৰ তাপ
 আৰু পোহৰৰ অবিহনে উদ্ভিদ জগৎ নিষ্কৰ্ম।
 অতীজ হিন্দুজগতে সূৰ্য্যক ভক্তিৰে আশ্চৰ্য্য বস্তু
 যেন দেখিবৰে কথা। সিবিলাকে সূৰ্য্যক যে সেৱাপূজা
 কৰিয়েই আছিল এনে নহয় জ্যোতিষৰ মতে সূৰ্য্যক
 ভালকৈ পৰীক্ষা আৰু পৰ্য্যবেক্ষণ কৰি চাইছিল।
 হিন্দু-জ্যোতিষ মতেই সূৰ্য্য বৰিগ্ৰহ নামে জনাজাত।
 সূৰ্য্যকে গ্ৰহপতি বোলে। সিবিলাকে গ্ৰহপতিৰ
 গতিবিধি জানিব পাৰিছিল আৰু কোন দিনা সূৰ্য্যই
 দক্ষিণ ফালে আৰু কোন দিনা উত্তৰ ফালে গতি কৰে
 তাকো গণনা কৰি উলিয়াইছিল। অতীজ হিন্দুৰ
 শেষ জ্যোতিষীৰ গণনাৰ সময়ত আহাৰৰ শেষ দিনত
 আৰু পুহৰ শেষ দিনত সূৰ্য্যৰ গতি লৰে। এতিয়া
 সেই লবচৰৰ দিন আগুৱাই আহি আহাৰৰ ৯ ন দিন
 যোৱাত আৰু পুহৰ ৯ দিন যোৱাত পৰিছেহি। সেই
 দিনা সূৰ্য্যই কৰ্কট-ক্ৰান্তিৰ পৰা দক্ষিণ ফাললৈ গতি
 কৰে। তাকে দক্ষিণায়ন বোলে। আৰু সূৰ্য্যই
 সেই দৰেই প্ৰায় ছমাহলৈ গতি কৰি মকৰ-ক্ৰান্তিৰ

হিন্দু-জ্যোতিষ মতে
 উৎসবৰ দিন নিৰূপণ

উত্তৰায়ন আৰু
 দক্ষিণায়নৰ
 অৰ্থ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

উত্তৰায়ন সংক্ৰান্তিয়েই
মাঘ বিহু।

সংক্ৰান্তি নিৰ্ণয়।

মেঘ আৰু তুলা-
সংক্ৰান্তি তৰ।

পৰা আকৌ উত্তৰফাললৈ গতি লয়। উত্তৰফালে গতি
লোৱাকে উত্তৰায়ন বোলে। আৰু যি ঠাইৰ পৰা
সূৰ্য্যই উত্তৰফাললৈ গতি কৰে তাকে দক্ষিণ অৱনাস্ত
বিন্দু বোলে। এই বিন্দুটিতেই উত্তৰায়ন-সংক্ৰান্তি
ঘটে। এয়েই মাঘৰ বিহু বা উত্তৰায়নসংক্ৰান্তি।
কোনো বাৰ্ষিক পৰা সূৰ্য্য আন বাৰ্ষিকলৈ যোৱাৰ
দিনকে সংক্ৰান্তি বোলে। দক্ষিণ-অৱনাস্ত বিন্দুৰ
পৰা সূৰ্য্যই উত্তৰ-অৱনাস্ত বিন্দুলৈ গতি কৰোঁতে
লাহে লাহে দিন দীঘল হৈ যায়। আকৌ উত্তৰ-অৱ-
নাস্ত বিন্দুৰ পৰা দক্ষিণলৈ বাট বুলোঁতে সূৰ্য্যৰ কিৰণৰ
তেজ লাহে লাহে ধীৰ হয় আৰু দিন চুটি হৈ যায়।
তাৰ উপৰিও আগৰ হিন্দু জ্যোতিষী সকলে বসন্ত
আৰু শৰৎ ঋতুত বাতি দিন সমান হোৱা তিথিৰ
দিন উলিয়াইছিল। বিবুৰ বেধাত সূৰ্য্য বছৰত দুবাৰ
শিবোবিন্দুৰে দি যোৱা দেখা যায়। এবাৰ উত্তৰ
ফাললৈ আৰু এবাৰ দক্ষিণ-ফাললৈ যোৱাৰ সময়।
এই দুটা সময়ত দিন আৰু বাতি সমান। এই দুটা
বিন্দুক সূৰ্য্যৰ মেঘ সংক্ৰান্তি আৰু তুলা সংক্ৰান্তি
বোলে। তেতিয়া সেই গণনামতেই সেই দিন
কেইটক উৎসৱৰ দিনত পৰিণত কৰিলে। এই

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

মহাবিহুৰ সংক্ৰান্তি বা
বহাগৰ বিহু আৰু
বিহুৰ শব্দাৰ্থ।

উত্তৰ আৰু দক্ষিণ-
অয়নৰ বিন্দু আৰু
সংক্ৰান্তি।

সকলো তিথিৰ দিন কেইটিৰ ভিতৰত বসন্তত বাতি
দিন সমান হোৱা তিথিটি অৰ্থাৎ মেঘ সংক্ৰান্তি
তিথিটিকে ডাঙৰ তিথি বুলি ধৰিলে। কিয়নো,
সূৰ্য্য তেতিয়া দক্ষিণৰ পৰা উত্তৰলৈ বাট বুলোঁতে
বিহুৰ বেথা পাব হয় আৰু মীন বাশিৰ নক্ষত্ৰ-পুঞ্জৰ
পৰা মেঘ বাশিৰ নক্ষত্ৰ-পুঞ্জলৈ সোমায়। এই
সময়তে এবছৰ দিন ঠিকলি যায় আৰু নতুন বছৰ
আৰম্ভ হয়। এই দিনেই বিহুৰ-সংক্ৰান্তি। বিহুৰ
শব্দৰ পৰা “বিহু” বা “বিহু”। বাতিদিন সমান
হোৱা দিন আৰু বিহুৰ সংক্ৰান্তিৰ সময়তেই সূৰ্য্যৰ
চাৰিওফালে পৃথিবীয়ে গতি কৰা বাটত পৃথিবীৰ
বিহুৰ-বেথাৰ লগত ভেঁটা-ভেঁটি হয়। কৰ্কট ক্ৰান্তিত
ঘটা মেঘ-সংক্ৰান্তিৰ দিনৰ পৰা সূৰ্য্য বিহুৰ-বেথা পাব
হৈ যি ঠাইত বোৱা দেখা যায় আৰু তাৰ পৰা আকৌ
উভতি দক্ষিণফাললৈ গতি কৰে তাক উত্তৰ-অয়নান্ত
বিন্দু বোলে। যি উত্তৰ-অয়নান্ত বিন্দুৰ পৰা সূৰ্য্য
বিহুৰ বেথা পাব হওঁতে ঘটা তুলা-সংক্ৰান্তি ডেই
আকৌ উভতি উত্তৰ ফাললৈ যেতিয়া গতি কৰে
তেতিয়া সেই ঠাইক দক্ষিণ-অয়নান্ত বিন্দু বোলে।
এই কিটি দিনো বিহুউৎসৱৰ নামত পৰিণত হ’ল।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

দক্ষিণ-অয়নান্ত বিন্দুত ঘটা উত্তৰায়ন-সংক্ৰান্তিয়েই মাঘৰ বিহু আৰু উত্তৰ অয়নান্ত বিন্দুত ঘটা সংক্ৰান্তি-বোলে। এই সংক্ৰান্তিৰ পৰা পুহৰ সংক্ৰান্তিলৈকে সূৰ্য্য দক্ষিণ মূৰলৈ গতি কৰে। গতিকে আহাৰৰ শেষদিনকে দক্ষিণায়ন-সংক্ৰান্তি বোলে।

দক্ষিণায়ন সংক্ৰান্তি
বিহু উৎসৱত পৰিণত
নোহোৱাৰ
কাৰণ।

এই সংক্ৰান্তি গ্ৰীষ্ম আৰু বৰ্ষা ঋতুৰ দোমোজাত দেখি কোনো উৎসৱাদি কাৰ্য্যত পৰিণত নহল। আগত উল্লেখ কৰাৰ দৰেই উৎসৱ বুলিলে সম্মোপ-যোগী। আহাৰ, শাওণ আৰু ভাদ মাহ খেতিবাতিৰ সময়, খেতিয়কসমূহ ক্ষেত্ৰৰ কৃষিকাৰ্য্যত ব্যস্ত। বতৰ চনকা। কেতিয়াবা অতি গৰম আৰু কেতিয়াবা অতি বৰষুণ। গতিকে এই সংক্ৰান্তি বহুত অসুবিধাৰ কাৰণে “বিহু” উৎসৱত পৰিণত হবলৈ নাপালে।

বিহুৰ নামাকৰণৰ সময়
আৰু বিহু-তিথিৰ
দিনৰ আগ
পাট।

পূৰ্বৰ জ্যোতিষী সকলে প্ৰথমতে বিহু নামা-কৰণ কৰোঁতে সেই সময়ত ঠিক সেই তিথিৰ দিন-তেই উৎসৱ হৈছিল। এতিয়া সেই উৎসৱ সমূহ ২১ একৈছ দিনৰ আগতে হয়। অৰ্থাৎ সেই মাহ কেইটাৰ ৯, ১০ ন, দহ তাৰিখে পৰে। তিথিৰ দিনৰ ইমান লৰচৰ হোৱাৰ কাৰণ আন একো নহয়, কেৱল মাত্ৰ সূৰ্য্যৰ গতিৰ পৰা ৭২ বাসন্তৰ বছৰত

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

এদিন লব হয়। ইয়াৰ পৰা প্ৰমাণ হয় যে এই বিহুৰ সংক্ৰান্তিহে $৭২ \times ২১ = ১৫১২$ এহেজাৰ পাঁচশ বাৰ বছৰৰ আগেয়ে ভাৰতবৰ্ষত নিজৰ নাম পাইছিল। ইয়াৰ আগেয়ে এই বিহুৰ আৰু পিছুৱাই আহি আছিল বুলি ববাহ-মিহিবৰ জ্যোতিষৰ পৰা প্ৰমাণ পোৱা যায়। এই দৰেই বিহুত সামাজিক জীৱনৰ উপকাৰৰ কাৰণে ধৰ্ম্মৰ বহণ দি আৰু সমাজ জীৱনকৰ্ম্মৰ ভিতৰত এটা ঘাই বস্তু বুলি জাননী দি আৰু তাৰ দিন-বাৰ জ্যোতিষৰ সহায়ত ঠিক কৰি ভাৰত বৰ্ষৰ সকলো হিন্দুৰ মাজত প্ৰচলিত হৈ আজিও ঠিক দিন বাৰত সেই ভিত্তি আৰু নীতিমূলক বিহু উৎসৱ ভাৰতীয় হিন্দু সমাজত ভালকৈ জিলিকি থাকিব লাগিছে। ভাৰতবৰ্ষৰ আন কোনো প্ৰদেশত বিদেশীৰ বীতি-নীতিৰ হেঁচাত পৰি ই লোপ পোৱাৰ ভাও ধৰিলেও আসামত সেই অতীত যুগৰ ধৰ্ম্মোৎসৱে ভাল প্ৰতিপত্তি কৰি আছে। আসামে আজিও ভাৰতৰ আন আন প্ৰদেশক “বিহুৰ” জাননী দি হিন্দুধৰ্ম্মৰ বীতি-নীতি মান সংকাৰৰ যে বক্ষা কৰিব লাগে তাক ৰিঙিয়াই কৈ দিছে ॥

ভাৰতৰ আন আন
প্ৰদেশ আৰু আসা-
মত “বিহু”

বিহুৰ আৱশ্যকতা ।

অসমীয়া আৰু বিহু ।

সেই দেখি “বিহু” আসামৰ এটা ঘাই উৎসৱ । ই অসমীয়াৰ এটা সম্পত্তি । এই বিহুৰ ধ্বনি অসমীয়াৰ প্ৰাণত আজিলৈকে যে বাজি থাকিব লাগিছে ই বাস্তৱতে নিজ দেশৰ হিন্দুৰ ৰীতি-নীতিৰ গৌৰৱ ।

কৰ্ম জীৱন আৰু
বিহু ।

আগত কৈ অহাৰ দৰে সকলো সমাজৰ কৰ্মজীৱনৰ পাচত জিৱনৰ স্বৰূপে বেনেটক সমাজে কোনো এটা উৎসৱত যুগুত হৈ কৰ্মজীৱনৰ দুখৰ হাত সাৰি মনত আনন্দ ভাব হৃদয়ঙ্গম কৰি দুখৰ ভাৱ বৈ লৈ থকা দুৰ্বল মনক আকৌ সবল কৰে তেনেকৈয়ে হিন্দুৰ কৰ্মী সমাজে দিন বাৰ ঠিক কৰি থোৱা প্ৰত্যেক কামৰ আৰম্ভণৰ আগতে আৰু শেষত এটি এটি উৎসৱত যুগুত হয় । সেই দেখিহে ভাৰতীয় হিন্দু সমাজত আজিও তিনটা বিহু । কাতি-বিহু, মাঘ বিহু আৰু বহাগ-বিহু । বহাগৰ বিহুকে চতুৰ বিহু বুলিও কয় । কাতি-বিহু কঙালি, মাঘ-বিহু ভোগালি আৰু বহাগ-বিহু বঙালি বুলি বুঢ়া

“বিহু” তিনটা আৰু
সিহঁতৰ প্ৰকৃতি ।

কাতি-বিহুৰ প্ৰকৃতিৰ
পৰিচয় আৰু তাৰ
উদ্দেশ্য।

লোকে কোৱা আছে। এই তিনিটি বিহুৰ উৎসৰে
নিজৰ নিজৰ অৱস্থা অনুসৰি বেলেগ বেলেগ উপাধি
পোৱাৰ ভাল কাৰণ আছে। ক্ষেত্ৰত বোগ দিয়া
উগ্ৰোগী কৰ্মী হিন্দু সকলে গোটেই বাৰিষা কাল
শস্যৰ ক্ষেত্ৰৰ কামত ব্যস্ত হৈ বছেৰেকলৈ পেটৰ
আহাৰৰ যি সম্বল লাগে সেই সম্বল ক্ষেত্ৰত ঠিক
কৰি নাঙল ধুই থৈ আহিনৰ শেষ দিনা—শৰতৰ
ঘোৰ আমোলত হিন্দুৰ প্ৰত্যেক ঘৰত এটি এটি যথা
বিহিত খোৱা বস্তু ঘো-বা কৰাত ব্যস্ত হয়। এই
আহিনৰ সংক্ৰান্তি বা কাতি-বিহুৱে সেই চাৰি পাচ
মাহ লেকাং লাগি কাম কৰাৰ ভাগৰ পাতলাই দি
আন আন অলপ দুখতে হোৱা মাহ সৰিয়হ, বেঙেনা
চিৰাল ইত্যাদি ৰোৱা বাম খেতিলৈ মন আকৰ্ষণ
কৰাই দি সামাজিক জীৱনৰ স্বাস্থ্য টনকিয়াল কৰে।
এই কাতি-বিহুৰ উদ্দেশ্য সেয়েই। এই দিনাৰ
সংক্ৰান্তিকেই জল-বিহুৰ-সংক্ৰান্তি বোলে। কিয়নো,
জল = পানী + বিহুৰ = বাতি দিন সমান হোৱা কাল +
সংক্ৰান্তি = সূৰ্য্য এক বাশিৰ পৰা অন্য বাশিলৈ যোৱা
দিন। এই বিহুৰ দিনত সূৰ্য্য তুলা বাশিলৈ সোমায়।
সেই দেখি সূৰ্য্যৰ তুলা সংক্ৰান্তি মিলা দিন ইয়াকেই

কাতি-বিহুৱেই জল-
বিহুৰ সংক্ৰান্তি।

বিহু আৰু ভাব প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

বোলে। সেই সময়ত পৃথিবীৰ সকলো ঠাইতে
ৰাতি দিনৰ পৰিমাণ সমান হয় আৰু প্ৰায়েই
বৰষুণ হয়, এতেকে জল-বিষুব-সংক্ৰান্তি (হেম
কোষ)।

বিহু আৰু তাৰ সাময়িক দৃশ্যাবলী ।

কাতি-বিহু ।

শাৰদীয় অভিনয় ।

তেতিয়াৰ দৃশ্য অতি মনোহৰ ! নীল আকাশত
ধবল মেঘ । ধবল মেঘ-মালাৰ অপৰূপ লীলা-
খেলা । নৈ বিলৰ পানী নিৰ্মল । হাবিৰ পহু
পানীৰ মাছৰ মন নিৰ্মল । বিমল শৰতৰ ৰাজ্যত
সকলো নিৰ্মল ।—ধৈৰ্য্যশীলা ধবলীৰ সুবিমল ক্ষেত্ৰৰ
বুকত ফল-পুষ্পধাৰী শস্যৰাশি লৈ যেতিয়া ধবলীয়ে
কৰ্ত্তব্য সূঁত্ৰৰি নিজৰ গতিত গতি কৰি অন্তৰ্নীত
সূৰ্য্যৰ ফালে কেৰাহি কৈ চাবলৈ ধৰে, যেতিয়া
সেউজীয়া বৰণৰ নানা তৰহৰ কোমল শস্ত্ৰাশিৰ
গালত আলফুলকৈ সূৰ্য্যৰ পবিত্ৰ সোণালি ৰশ্মিয়ে
চুমা খাবলৈ ধৰে, কবিয়ে ক্ষেত্ৰৰ মাজেদি বাট বুলি
শ্ৰামল ক্ষেত্ৰৰ নদন-বদন শস্ত্ৰ ৰাশিলৈ চকু বুৰাওঁতে
যেতিয়া শস্ত্ৰাধিপতি সু-লক্ষণা লক্ষ্মী দেবীয়ে অপৰূপ

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

মূৰ্ত্তি ধাৰণ কৰি শস্যবাশিৰ মাজত আধিপত্য
স্থাপন কৰি নিজৰ গান্ধীৰ্য্যপূৰ্ণ বদন প্ৰকাশ কৰা
দেখে, তেতিয়া দলবদ্ধ পক্ষী নিজ নিজ ঠাইলৈ মনৰ
হৰিষে সুললিত ভাষাৰে কোৱা-মেলা কৰি শস্য-
বাশিৰ ওপৰেদি উৰি যায় আৰু নিশাচৰ পশু-
আকৃতি পক্ষী দুবৈৰ পৰা চেগ বুজি লা-নি নিছিগাকৈ
মানুহৰ বাৰীৰ ফাললৈ শস্যৰ ওপৰেদি উৰি আহে
তেতিয়া দুবৰ ডবা-শব্দৰ গহীন মাতে সকলোটিকে
বিদায় দি সন্ধ্যাদেৱীৰ আৱতিৰ আড়ম্বৰ কৰে। এই
আড়ম্বৰৰ আমোলৰ ঢাকনি সেই কোতুহল দৃশ্যৰ
লীলাৰ গাত পৰি নিচিনা নজনা আন দৃশ্য আহি
উপস্থিত হয়। তেতিয়া নীলাকাশৰ পৰা চন্দ্ৰমাই
পৃথিবীৰ সকলো বস্তুৰ ওপৰত বিমল কিৰণ ঢালি
বিজয় মাজত থকা ভেঁটফুল এপাহিৰ লগত নীৰলে
ধেমালি কৰাত মগ্ন হৈ থাকোঁতে ই-পিনে-ক্ষেত্ৰৰ
মাজত থকা সেই প্ৰশান্ত মূৰ্ত্তিৰ যিখনা দেৱী তেওঁ
শ্ৰামল শস্যবাশিৰ মাজে মাজে অকলশৰে ফুৰা
সেই কবি-মূৰ্ত্তিৰ লগত নীৰলে সন্মিলিত হৈ প্ৰেম-
ভক্তি আশ্বাসৰ গীতৰ বাঁগিলী মুকলি স্তবেৰে গাবলৈ
ধৰাত তাৰ বন্ধাবৰ প্ৰতিধ্বনি দশোদিশে বিয়পি

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

জগতক মুগ্ধ কৰে। সেই গানৰ কোমল স্বেদ
 মুগ্ধ হৈ উজ্জল চন্দ্ৰৰ বশ্বিয়ে পৃথিবীক গ্ৰাস কৰে।
 জগৎ ভেতিয়া ক্ষন্তেকলৈ নীৰব আৰু নিশ্চল।
 আনন্দৰ কোলাহলে সেই নীৰবতা ভেদ কৰাত
 কৰ্ম-জগৎ আকৌ আনন্দময়। ভোমোবাই পদুম-
 চাকৰ ওপৰে ওপৰে ফুৰি বস কাঢ়ি ফুৰিছে। মো-
 মাখিয়ে অতি হাবিয়াহেৰে মো-চাক সজাত ব্যস্ত
 হৈছে। কবিতাৰ ভাট্টিয়ে কবিতা দৰে "শ্ৰী: বাজতে
 সৰ্বত্ৰ"। য'তে বেচি আনন্দ ত'তে কোনো এটি
 বস্তুৰ অভাৱ। সেই দেখিহে হবলা আমাৰ দূৰদৰ্শী
 ব্যোমবুদ্ধ পূজ্য সকলে কোৱাৰ দৰে কাতি-
 বিহু কঙালি অৱস্থাত "পৰিণত হবলৈ পায়।
 আনন্দৰ ঘোৰ আমোলতে সেই দেখি এটি বস্তুৰ
 অভাৱ হৈ পৰে। জগতৰ কোনো বস্তুৰে সম্পূৰ্ণতা
 লাভ কৰিব নোৱাৰে। অসম্পূৰ্ণতাৰ পৰাই সংসাবত
 জীৱন-যুদ্ধৰ সূত্ৰপাত। সি যিকি নহন্তক, কাতি-
 বিহু কঙালি বুলি কোৱাৰ মানেই এই: সংক্ৰান্তিৰ
 সমন্বত খেতি কৰা বস্তু খাবলৈ নোপোৱাক বুজায়।
 আগ বছৰৰ খেতিৰ যি বাদবাকী থাকে তাৰো সংখ্যা
 প্ৰবল নহয়। গতিকে সবহ ভাগ খেতিয়ক সকলে

কাতি-বিহুৰ প্ৰকৃতি-
 পৰিচয়-ভেদ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

কাতি-বিহুত
সামাজিক
প্ৰথা।

নাম মাত্ৰ সংজ্ঞাস্থি পালন কৰি দেশৰ ৰীতি বন্ধা
কৰি থয়। সেই দিনা তুলসী গছৰ তলত নতুন ধীপ
বান্ধি তুলসী পুলি নতুনকৈ কই ভালকৈ লিপি-পুচি
গধূলি পৰত যথা নিয়মে তুলসী গছৰ তলত বস্তু
জলাই মাহ-চাউলৰ নৈবেদ্য থাপি থয় আৰু গাঁৱৰ
গৰখীয়া সকল লবাহঁতে নিজনিজ খেলৰ প্ৰত্যেক
গৃহস্থৰ ঘৰলৈ গৈ তুলসীৰ ওচৰত সকলোটি বহি
“তুলসীৰ তলে ভয়ৰ শুদ্ধৰে। ঐ বাম গোসাঁইৰ
মূৰে ছাটি ধৰে॥” “কাৰ ঘৰে লগাই বাতি।
গোসাঁই পোবে দিনে বাতি ॥” “কানাই গল ফুলে
পাৰিবলৈ হাততে হাঁকুটি লৈ এ” ইত্যাদি নাম
প্ৰসঙ্গ কৰি সেই নৈবেদ্যৰ ভাগ লৈ অঁজলিয়ে
অঁজলিয়ে গৃহস্থক আশীৰ্বাদ দি গৃহস্থৰ মনত অপাৰ
আনন্দ দিয়ে। পালি লৰা বিলাকে হাত চাপৰি
বজাই নাম প্ৰসঙ্গ কৰে। এই গল কাতি-বিহুৰ
আভাস চিত্ৰ।

শব্দৰ অৱসানত
হেমন্ত। হেমন্তৰ
আগমনত কৰ্ম
সমাজৰ চেপ।

শাবদীয় অলৌকিক অভিনয় শেষ হৈছে মাথোন
এনেতে ঘোৰ অৰণ্যৰ মাজত হেমন্ত আহি উপস্থিত।
সেই সন্মুখগতে প্ৰকৃতিয়ে নিজৰ ডিঙিত মুকুতাৰ
মালা পিন্ধি নীৰলে নিজৰ মুখ নিজে চাই কিবা এটি

বিহু আৰু ভাব প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

শুনি বিভোল হৈ থাকোঁতে ইপিনে কৰ্মী সমাজে
প্ৰাকৃতিক জন্ম কৰিবৰ ইচ্ছাবে ক্ষেত্ৰৰ বুকৰ পৰা
শস্ত্ৰবাশি ছেদ কৰি নিজ নিজ ঘৰলৈ কঢ়িয়াই নিয়াত
ব্যস্ত হৈছে। লাহে লাহে শস্ত্ৰ-বাশি ক্ষেত্ৰৰ পৰা
অদৃশ্য হবলৈ ধৰিছে। ক্ষেত্ৰৰ বুকত কৰ্মী সমাজ।
শূন্যত 'পক্ষীৰ নাচ-বাগ। দিঘাওলৰ মাজত কবিৰ
ভৈৰৱ মূৰ্ত্তি।

মাঘ-বিহু।

মাঘ-বিহুৰ প্ৰকৃতিৰ
অগত সামগ্ৰিক প্ৰকৃতিৰ
সন্মিলন। তাৰ
সামাজিক

মাঘ-বিহুৰ খোৱা বস্তু মুখৰ বেনে ভোগালি
প্ৰাকৃতিক দৃশ্যও ঠিক তেনে মনৰ ভোগালি। নৈ
বিলৰ পাৰে পাৰে মে-জিৰ নিমিত্তে কাঠ ধৰিব
ঠাক। পুখুৰীৰ পাৰে পাৰে, বালিৰ চতে চতে
হোম-ঘৰ সমন্বিতে ওখ ওখ মে-জিৰ সুন্দৰ দৃশ্য।
এনে দৃশ্যত মজি, হৃদয়ত নানা আশা ভাবৰে লৈ
কৰ্মী সমাজে ক্ষেত্ৰৰ বাকী থকা ধান পৰম্পৰে
পৰম্পৰক সহায় কৰি ভৰালত চপাই খোৱা ভাব
কেনে উদাৰ! গাৱলীয়া খেতিয়কৰ সহায়ভূতি
কেনে নিমজ! এই বিহুত স্বৰ্গ মকৰবাশিলৈ গতি

গাৱলীয়া সমাজত
উদাৰতা আৰু
সহায়ভূতি।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

মাঘৰ বিহুৰ প্ৰকৃতি-
পৰিচয়-ভেদ।

কৰে। এই সংক্ৰান্তিক উত্তৰায়ন-সংক্ৰান্তি বোলে।
এই দিনৰ পৰাই লাহে লাহে দিন দীঘল হৈ যায়।
মাঘৰ বিহু ভোগালি; কিয়নো, এই বিহুৰ সময়ত
নতুন ধান পথাৰৰ পৰা চাপখাই আহি ভৰালত
বয়হি। ৩৪ তিনি চাৰিটা ভৰাল থকা চহকীৰ
পৰা চাল-ছিগা পিন্ধো কানিমাৰ নিচিনা ডিকহৰেও
সেই বিহুলৈ বৰাজহা, মানিকীজহা, মালভোগ
ধানৰ চিৰাৰ জলপান, তিল দিয়া পিঠা, ঘিলা পিঠা,
তৰা পিঠা, ফেৰী পিঠা, চুঙাতদিয়া পিঠা সাজি বঙা
আলু, মোৰা আলুৰে সেই দিনত নিজে খোৱাৰ
বাহিৰেও গঞা ভকতক খুৱাবলৈ বা ঘোঁগাৰ কৰি
ধবলৈ সক্ষম হয়। মাঘৰ বিহুত হিন্দুৰ কোনো
এঘৰত সজোৱা জলপানৰ বাতি দেখিলেই মাঘৰ
বিহু কেনে ভোগালি তাক বুজিব পাৰি। তাৰ
উপৰিও খেতিয়কসমাজ প্ৰায় গোটেই মাঘ মাহ
মিতিৰ-কুটুমৰ ঘৰত খোৱা বোৱা কৰাতোই ব্যস্ত
থাকে। সংক্ৰান্তিৰ দিনা শূজনীয়া বয়োবৃদ্ধ সকলে
কীৰ্ত্তন ঘৰত নাম প্ৰসঙ্গ কৰি মহাপ্ৰভুলৈ আগবঢ়াই
দিয়া নৈবেদ্যৰ শৰাইৰ ভাগ ঘৰৰ সকলোকে ভগাই
দিয়ে। তাৰ পাচত ঘৰৰ মূল গৰাকীৰ চৰণত পৰি

বিহু আৰু মান-
সংকাৰ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

উৎসৱ আৰু বংশৰ
বাহনি।

উৎসৱত সমাজ অঙ্গৰ
উলাহ; উলাহত
উৰগনি।

মে-জি।

সংক্ৰান্তিৰ আধাসতে পো-বোৱাৰী, গৃহিণী সকলো-
টিয়ে আশীৰ্বাদ গ্ৰহণ কৰে। 'এই নিভাঁজ মিলা-
প্ৰীতিৰ তাৰ প্ৰত্যেক ঘৰত বিবাজ কৰে।
বিহুৰ দহ-বাৰ দিনৰ আগৰে পৰা চেঙেলীয়া
লৰাইতে অনেক কাৰবাব কৰি ঠাইৰ সুবিধামতে
নৈ বা আন কোন পুখুৰী নাইবা কোনো বিলৰ
দাঁতিত বিহুৰ আগ দিনা ভোজঘৰ সাজি ভোজ
থায়। কোনোৱে এই ভোজ ঘৰক ভেলাঘৰ বোলে।
এই ভেলাঘৰক হোমঘৰো বোলে। ভোজঘৰৰ
ওচৰতে এটি কাঠ খৰিৰ মে-জি দ'লৰ কলচিৰ
দৰে প্ৰায় ৯।১০ ন, দহ হাত ওখকৈ ইয়াক সজা
হয়। ওচৰ বা নিলগৰ পৰা ই দেখিবলৈ বৰ শুৱনি।
ডাঙৰ বা বুঢ়া মে-জিৰ ওচৰতে কোনোৱে আন
এটা নিম্নমীয়া কিন্তু সক-মে-জি সাজে। বুঢ়া আৰু
ডেকা মে-জিৰ কেউ কাষে খেবৰ পালি মে-জি।
এই পালি মে-জিবো ডাঙৰ সক আছে। লগতে কল
ঠকৱাৰ ডেকৱা মে-জি দুই তিনিটা সাজি থয়। জুই
লাগি যাত্তে চেৰচেৰাই শব্দ উঠে দেখি সেই নাম।
তাৰে এটা গোট বাহটো দি দীঘলকৈ সাজে।
ভোজৰ স্থলীত ভোজ হয় মানে চেঙেলীয়াহঁতে

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

মে-জিৰ দহন কাৰ্য্যত
নীতি বন্ধা ।

নানা বং ধেমালি কৰি পালি মে-জিৰ এটা দুটাত জুই
দিয়ে কেতিয়াবা সৰু ঢেকেৰা মে-জিও এই সময়তে
লগাই দিয়ে । জুই লগোৱাৰ আগতে মে-জিৰ কেউ
ফালে সকলোটি গোট খাই ঢোল তালেৰে “জয় হৰি
বোলা, জয় বাম বোলা” “পালি মে-জিৰ কুশলার্থে”
এই বুলি হৰিধ্বনি দি মে-জিত জুই দিয়ে । জয়ধ্বনি
লগাই দিয়া ডাঙৰমুৰীয়া এজন থাকে । ভোজ
খোৱাৰ পিচত গোটেই ৰাতি টিপাম ডেকাইত
ভোজঘৰত নিশা-পালন কৰাৰ নিয়ম । ৰাতি
খপিবৰ সময়লৈ হৈছে ভোজ ঘৰৰ মাজতে ডাঙৰ কাঠ
খৰিৰ জুই একুৰা আৰু জুইৰ কেউ ফালে ডেকা
সমূহ । ঢোল, ডগৰ, পেঁপা, মুকলী লৈ সকলোটি
নিৰ্দোষ নাচ বাগ বং ধেমালি গান বাজনাটো সাজু ।
অলপৰ পাচতে আৰম্ভণ । ওৰে নিশা সেই ধেমা-
লিতেই ব্যস্ত । ঠিক চল-পুৱঁতী নিশাতে নীতি
নিয়মত চলা ঘৰৰ এজন ডেকা বা ল’ৰাই গা পা ধুই
বাই খৰিৰ লাগনিত পালি সমূহেৰে বিশেষভাৱে
জয়ধ্বনি দি আৰু মে-জিলৈ তামোল পান পা-পইছা
সসন্মানে আগবঢ়াই জুই জ্বলাই দিয়ে । ৰাতিপুৱা
সকলোটিয়ে স্নানাদি কাৰ্য্য শেষ কৰি অগ্নিলৈ

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

অমুঠাণত
ধৰ্ম-প্ৰকাশ।

নীতি-নিয়মৰ
সাল-সলনি
আৰু তাৰ
উদ্দেশ্য।

পূৰ্ণতা।

আবাধনা কৰি জলন্ত মে-জিৰ কেউফালে জাব
শুচাবৰ কাৰণে জুইৰ তাপ লয়। তাৰ পিচত খোল,
তাল, ঢোল, মৃদঙ্গ, ইত্যাদিৰে মে-জিৰ কেউফালে
ঘূৰি ঘূৰি হৰি কীৰ্ত্তন কৰে। এই দৃশ্য অতি ধৰ্ম-
প্ৰাণময় আৰু চিত্তাকৰ্ষক। এনে সময়তে ঢেকুৱা
মে-জিত জুই লগায়। পুৱাৰ আগতে মে-জিত জুই
নিদিলে সেই মে-জি অশুচি হোৱা নীতি আছে।
কিন্তু পোহৰত ইয়াক জুই জলোৱাৰ উদ্দেশ্য এই বে
ফটফটাই শব্দ কৰি নিমিষতে তলৰ পৰা আকাশলৈ
জ্বিতা মেলি ঘোৱাৰ দৃশ্য যাতে সকলোৱে দেখিবলৈ
পায়। গতিকে অৱস্থা অমুসৰি ইয়াৰ নিমিত্তে
সুকীয়া নীতি উদ্ভৱ হ'ল। তাৰ পিচত হোম ঘৰত
জুই দি চেঙেলীয়াইত দিহাদিহি শুচি যায়। ঢল-
পূৰ্ণতা নিশা অৰ্থাৎ সংক্ৰান্তিৰ ৰাতিপুৱা কাউৰ
কুকুৰ মাটিত নো পৰিবলৈ পাওঁতেই গৃহস্থৰ এজনে
শুচি ধৰা গছত খেৰ পকাই একোটি একোটি বান্ধ-
নীৰ গাঁথি দিয়ে। প্ৰত্যেক ভৰালৰ খুটাতে
তেনে ধৰণৰ গাঁথি একোটি একোটি দিয়ে। সেই
সংক্ৰান্তিৰ আগৰাতিৰ ঢল-পূৰ্ণতা নিশা প্ৰত্যেক
গছত তেনে বান্ধ দিলে গছত ভালকৈ শুচি ধৰে বুলি

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

গাঁৱৰ ৰীতিত
বিজ্ঞান আৰু
দৰ্শন।

ৰীতি ৰক্ষাৰ
উদ্দেশ্য।

মানুহে বিশ্বাস কৰে আৰু সেই ভাৱলৰ খুটাৰ বান্ধনীৰ দ্বাৰাই গোটেই বছৰ জোৰাকৈ ভাৱলত শ্ৰীলক্ষ্মী বাস কৰে বুলি মনত ডাঠকৈ ভাবি থয়। সেই বিশ্বাস আৰু ভাৱৰ অৱশ্যে উপকাৰ আছে। তেনে কথাত বৈজ্ঞানিক আৰু দাৰ্শনিক সত্যতা যে থাকিব নোৱাৰে তাৰ একো প্ৰমাণ নাই। কাৰণ, নিৰ্মল নিয়ৰৰ পানী গছৰ ওপৰৰ পৰা তললৈ বৈ আহি যদি সেই বান্ধনীত ববলৈ পায় তেন্তে গছে তলৰ শিপাইদি জীপ লোৱাৰ বাহিৰেও সেই বান্ধনীৰ গা-গছৰ গাতে জীপ লৈ গাটলৈ সোমায় আৰু তাৰ-কলত গছ ফলৱন্তী হয়। প্ৰত্যেক পুহৰ শেষ দিনা মে-জি সাজি সামাজিক ৰীতি পালন কৰাৰ উদ্দেশ্য কেৱল মানুহৰ গাৰ পৰা সেই দিনা জুই ফুৰাই জাব গুচোৱা। এয়েই এটা আন্দোলন আৰু আন্দোলন-টিয়েই হিন্দুৰ এটি উৎসৱ। এই দিনাই শীতেন্দ্ৰৰ কঠিন হৃদয়ৰ সহচৰক বিদায় দিয়ে। এই দিনৰ পৰা লাহে লাহে জুহালত সময় কটোৱা নিয়ম কম হৈ আহে। সূৰ্য্য-বশ্মিৰ তেজ বাঢ়ি যায়, অগ্নি-তাপৰ শক্তি বৃদ্ধি পায়। সি যি কি নহওক প্ৰায় জুপৰীয়া মুকলি পথাৰত গলধন ধৰা মতা ম'হৰ যুঁজ

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

ম'হুৰ যুঁজ আৰু
সমূহ সন্মিলন।

ভোগালি
মাঘ-বিহুৰ
উদ্দেশ্য।

চাবলৈ বহুত মানুহ গোট খায়। এই সন্মিলনৰ
দৃশ্যটিও বেলেগ ধৰণৰ। এই সন্মিলনত লৰা-
চপৰাৰ ভাগ বেচি। মহৰ যুঁজ যেনে লৰা-
চপৰা এই সন্মিলনৰ দৃশ্যটিও ঠিক তেনে অঁজোৰা-
পিছোৰা। নানা ঠাইৰ মানুহ একে ঠাইতে বিহুৰ
দিনা লগ হ'বলৈ পোৱাত সিবিলাকৰ বন্ধুবৰ্গৰ মাজত
কেনে এটা আনন্দৰ আমোল! এনে আনন্দদায়ক
আৰু ভোগালি মাঘ বিহুৰ উদ্দেশ্য হৈছে হেমন্ত
ঋতুত নেবানেপেৰাকৈ পথাৰত ধান দোৱা কামৰ
পিচত ভোগালি অৱসৰ লোৱা। এই অৱসৰৰ
পিচতেই আকৌ আহু খেতিৰ নিমিত্তে আয়োজন।
গতিকে ভোগালি মাঘ বিহুৰে শালি খেতিকা
আনন্দেৰে বিদায় দি আহু খেতিকা নিমন্ত্ৰণ কৰে।
বিহুউৎসৱ কৰ্মী সমাজৰ অতি লাগতিয়াল উপকৰণ।
ই কৰ্মময় জগতৰ দুখৰ বোজা অক্লেশে গ্ৰহণ কৰি
সমাজৰ শ্ৰী বঢ়োৱাৰ কামত ব্ৰতী হয়।

শীতেন্দ্ৰ
প্ৰৱেশ।

হেমন্তৰ বিদায়ত স্বয়ং শীতেন্দ্ৰৰ সমাগম।
শীতেন্দ্ৰৰ আগমনত নীৰৱা প্ৰকৃতি নিশ্চলা। মুখ
নিস্তেজ। দেহা অৱশ প্ৰায়। তৃণ, তক, লতা, পশু-
পক্ষী সকলো জীৱৰ আজি শীতেন্দ্ৰৰ আজ্ঞাত তলমূৰ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

ৰঙালি বিহুৰ আদৰ্শ ।

(গীত)

(আজি) লই নৱ সাজ নৱবৰষৰ
হৰি অনঙ্গৰ চোকা ফুলশূৰ
ঢোল পেপো খোলটকা তাললৈ
আহাঁ বিহুৱান ৰঙালি ।

সলনাসলনি কৰা প্ৰীতিদান
দিগন্ত কপাঁই গোৱা জয়-গান
ঢোলৰ গাঁজনি শুনি আতৰক
মনৰ শঙ্কা সমূলি ।

জহা শালী লাহী মানিকী মধুৰী
বোৱা বোৱা দোৱা চকু জুৰ কৰি
কৰা হৃদয়ত বাউতি-যুগীয়া
প্ৰেমৰ কোমল গজালি ।

কিয়নো অলীক ভাবতে বলিয়া
লভা মৰততে আকাশী অমিয়া
দুপৰনিশাতো নেহাঁহেনে বাক
জগত এনুৱা জোনালি ।

আগত বিশাল কৰম ক্ষেত্ৰ
চোৱা মেলি আজি ভৰসা-নেত্ৰ
কবিতা বিভূৰে ককণাবৃষ্টি
হৰ ইজীৱন সোণালি ।

শ্ৰীপদধৰ চলিহা ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

বহাগ-বিহু ।

বসন্তৰ আগমনত
প্ৰকৃতিৰ ৰূপ
আৰু কাম ।

প্ৰকৃতিয়ে শীতেন্দ্ৰৰ কঠোৰ আজ্ঞা পালন কৰি
অলপ দিন আছে মাত্ৰ এনেতে বসন্তবাণী আহি
উপস্থিত । বসন্ত-বাণীৰ শুভাগমনত নিশ্চল
প্ৰকৃতি সচেতনা । মুখত কমনীয়তা । সুঠাম
শৰীৰ, বেশ-ভূষণত মধুৰতা । সেই তৃণ, তৰু, লতা,
পশু-পক্ষী সকলো জীৱৰ মাজত হৰ্ষৰ মনমোহা ছবি ।
সকলোৰে মন পুলকিত । যিদিনেই চোৱা যায় সেই
দিনেই আনন্দৰ বেধ । নীৰস প্ৰাণ আজি বসময় ।
ভোমোবাই বসন্ত-বাণীৰ গুণাগুণ গুণ গুণ সুৰে বখা-
নিছে । হাবিৰ পছ পানীৰ মাছ বাণীৰ নোহিনী
মুগ্ধিত মুগ্ধই ধৰলাগি লাগি বৈ আছে । পথাৰ
উদং । গৰু-মহ উদং । উদং পথাৰত উদং কাম ।
মুকলি মনৰ উদং ভাব । লাহে লাহে বসন্তৰ ঘোৰ
আমোল আহি উপস্থিত হ'ল । উদং কালিৰ দূৰ
ছবিৰ ঢোলৰ শব্দ আহি কাণত পৰিল । মুকলি
মনৰ বেগ শব্দৰ ফালে ঢাল ল'লে । উদাস প্ৰাণ
নাচি উঠিল । গাৰ নোম ডালি ডালি হ'ল । মুকলি
মনত নৱ নৱ ভাব নৱ নৱ আশাৰ গুটি গজি উঠিল ।
গছলতিকাই নৱ বেশ ধাৰণ কৰি মানৱক ইঙ্গিততে

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

বসন্তৰ
সমিধান আৰু
কৰ্মীসমাজৰ
জয়-গীতি।

বঙালি
বিহুৰ উৰুকা।

জাননী দিলে। কুলিৰ পঞ্চম সুৰৰ ধ্বনি দশোদিশে
বিয়পি গল। বিনোহিত প্ৰাণ চকুখাই উঠিল।
জীৱ-জন্তুৰ মন উদ্ভ্ৰান্ত হ'ল। শিকাদায়িনী প্ৰকৃতিৰ
নুখত হাঁহিৰ ভাব ভালকৈ সঞ্চাৰ হ'ল। তেতিয়া
প্ৰকৃতিয়ে কৰ্তব্যৰ বীণত ৰেপ দিবলৈ ধৰিলে।
মানুহৰ মন কৰ্তব্যৰ ফালে ঢাল ল'লে। বসন্ত-বাণীৰ
কৰ্তব্যৰ সমিধানত বঙালি বিহুৰ নিচান জগতত
উৰিবলৈ ধৰিলে। জগতত আনন্দৰ কোলাহল
উপস্থিত হ'ল। সেই আনন্দত বৰ্ণ বিশেষে সকলো
জাতিৰ মন আকৰ্ষিত হ'ল। কৰ্মীসমাজৰ ঘৰৰ
আগে আগে তৰাঙ্গীৰ স্তম্ভৰ চাক ওলাবলৈ
ধৰিলে। এফালৰ মানুহ আনফালে আৰু আনফালৰ
মানুহ ইফালে নিজ নিজ কাম হাতত লৈ অহাযোৱা
কৰাত ব্যস্ত হ'ল। চ'তৰ শেষ দিনলৈ আৰু মাত্ৰ
এদিন বাকী। সেই দিনেই বঙালি বিহুৰ উৰুকা
চ'তৰ বিহুৰ কাৰণে সকলো পিনেধুম ধাম। চহকীয়ে
চহকী ভাৱে, দুখীয়াই দুখীয়াভাৱে ধোৱা বস্ত্ৰ গোটো-
ৱাত ব্যস্ত। গাঁৱৰ প্ৰায় সকলো মানুহ ঘৰৰ বাহি-
ৰত। সকলো পিনে সকলোৰে নিজৰ নিজৰ মনেৰে
পিঙপাঙ কৰি ঘূৰি ফুৰিছে। ল'ৰা বুঢ়া, ডেকা

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

গাভৰু সকলোৱে আগত আশাৰ চিন লৈ বঙত তোলপাৰ লগাইছে। পেঁপা, মূৰলী, ঢোল ডগৰ ইত্যাদি গাঁৱত সকলো ঠিকঠাক। দোকানে পোহাৰে মানুহৰ জুমাৰু। বতৰ যুকলি। হাহ কনী বিচবাই হাহকনী বিচাৰিছে। হাবিলৈ যোৱা হাবিলৈ গৈছে। হাট-বজাৰলৈ যোৱা হাট-বজাৰলৈ গৈছে। উদয়ীয়া গৰু-ম'হবিচবাই তাকে বিচাৰি ফুৰিবলৈ ধৰিছে। লাও বেঙ্গেনা বিচবাই লাও বেঙ্গেনা বিচাৰি ফুৰিছে, দীঘলতি মাথিয়তী বিচবাই তাকে বিচাৰি ঘূৰি ফুৰিছে, গাঁৱৰ পিজৌ কানী-য়ায়ো লোকৰ লগতে হৰিভৰ দি কাণত ফটা গামোছা খনলৈ ঘূৰি ফুৰিছে। গাৱৰ প্ৰায় ডেকাল'বাই চিলা-পথৰা, কমাল, কোট-ছাদৰ, আৰ্চি-ফণি,—লং দালচেনি কিনি লৈ বঙত বিভোল। এইদিনেই বছৰ বিদায় দিনৰ আগজাননী। বাতিটি শেষ হৈছে মাথোন এনেতে নতুন বছৰৰ কৰ্ত্তব্য কৰ্ম্ম-সেৱাৰ জ্ঞাননী আহি উপস্থিত হ'ল। এইটিয়েই মানবৰ কৰ্ম্ম জীৱনত বস দিওঁতা মহোৎসৱ। ইয়াকেই মহাৰিষুৰ-সংক্ৰান্তি বোলে। এয়েই বহাগৰ বিহু বা চ'তৰ বিহু। এই তিথিত দান-দক্ষিণা কৰা এটি শুভকাৰ্য্য। দীন-

মহাৰিষুৰ সংক্ৰান্তি
বা
বহাগ-বিহু।

মহাৰিষুৰ
সংক্ৰান্তিৰ গুণাগুণ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

সংক্ৰান্তিত পৰিচ্ছন্নতা
আৰু পৰিচ্ছন্নতাত
পৰিত্ৰতা।

অতিথি সেৱা
আৰু গঞা শুভ্ৰা।

দৰিদ্ৰক সহায় কৰাৰ দিন এইটিয়েই আৰু সেয়েই
গৃহস্থৰ পুণ্য কাম আৰু গাৰ্হস্থ্য ধৰ্ম্ম। নতুন বছৰৰ
দিন বাৰ চোৱাৰ দিন এইটিয়েই। বৰ্ষ-চক্ৰৰ ফলা-
ফল গণনা কৰা জ্যোতিষী সকলৰ আৰু পুৰোহিত
ব্ৰাহ্মণ সকলে গৃহস্থৰ ঘৰে ঘৰে গৈ মহাপ্ৰভুৰ
আগৰ নিৰ্ম্মালি দি গৃহস্থৰ মনত অপূৰ্ণ আনন্দৰ
পৰিত্ৰ ভাব স্তম্ভুৱাই দান-দক্ষিণা গ্ৰহণ কৰাৰ এই-
টিয়েই ভাল চেগ্। সংক্ৰান্তিৰ ৰাতিপুৱা ঘানাদি
কাৰ্য্য শেষ কৰি ঘৰৰ ভিতৰ বাহিৰ মাটিৰে ভালকৈ
লিপি-পুচি পৰিষ্কাৰ কৰে। সেই সময়ত এজন
বিদেশীৰ চকুত যদি এই দৃশ্যটি পৰিবলৈ পায় তেন্তে
সেই গৃহস্থৰ ঘৰৰ ওপৰত পৰিত্ৰতা ভাব ভালকৈ
তেওঁৰ মনত হুঠাকে নাথাকে। তেনে স্থলীত
গৃহস্থৰ ঘৰত শ্ৰীলক্ষ্মী বাসকৰাৰ পট ভালকৈ জিলিকি
উঠে। দহ-বাৰ বজালৈকে গৃহস্থৰ ঘৰত মাহ-
হালধি বটা, লাও কোমোৰা কুটা, নাম ঘৰত কীৰ্ত্তন
আদি প্ৰসঙ্গ কৰা, অভ্যাগতজনক সেৱা শুভ্ৰা
কৰা; দহ গঁগা ভকতক উৎসবৰ বাবে হাত মুখ ধুউৱা
কামত ব্যস্ত। ইপিনে প্ৰায় ন মান বজাত গাত ন ন
গামোচাৰে সৰু সৰু ল'ৰা ছোৱালীয়ে লাও, বেঙ্গেনা

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

গৰুৰ গা ধুওৱা
আৰু তাৰ
দৃশ্য।

চাকৰ চালনি মূৰত লৈ বহুত মানুহ গোটেখাই হাতে হাতত দীঘলতি মাখিয়তী লৈ গৰুৰ জাক খেদাইনি কোনো বিল বা নৈৰ দাঁতিত থৈ গৰুৰ কুশল কামনাৰে জয়ধ্বনি দি মূৰে গাই নাহ-হালধি তেলী ছাই ঘঁহা গৰু বোৰক পানীলৈ ঠেলিদি গা ধুৱায়। গা ধুৱাই উঠি গৰুৰ গালৈ “লাওথা” “বেঙ্গেনা থা” ইত্যাদি মাতেৰে লাও বেঙ্গেনা গৰুৰ গালৈ দলিয়াই গৰু বোৰক সম্ভাষণ কৰে। গৰু বোৰে লাও বেঙ্গেনাৰ চমটা পাই তিতাগাৰে তিকা ডাঙ্গি ডাঙ্গি জপিয়াই নেওৰ ঠিগ কৰি বঙ্গত লৰ দিবলৈ ধৰে। ইপিনে গৰু-গা ধুওৱা সকলে গৰুৰ পৰা মানুহৰ গাতে লাও বেঙ্গেনা ইজন-সিজনৰ গাত মৰামৰি কৰি নিজৰ কৰিব লগীয়া কাম শেষ কৰে। চালনিত থকা লাও বেঙ্গেনাৰ চাক ইজন-সিজনৰ পৰা অনা নিয়া কৰি তেতিয়াই সলনাসলনি কৰে। এই দৃশ্য অতি আনন্দজনক। তাৰ পিচত লাও বেঙ্গেনা চাকৰ মাৰিব মূৰ কেইট ভাঙ্গি ঘৰলৈ আহি সেই চাক ছুৱাৰ দলিৰ ওপৰৰ ঘৰৰ চালত থয়। বাকী থকা সেই কেবেলা বেঙ্গেনা বোৰ দৰবত লাগে বুলি কয়। সেই সময়তে ডেকা সকলে সুবিধা বুজি নৈত

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

নাও-খেল।

মাৰব খেল পাতে। ছয় সাত খন নাও একে লগ কৰি
কোনো সোঁত থকা নৈত একে শাৰীতে জাঁত জাঁত
হীৰানাম দি নাও উজনি ভাটীকৈ খেৰা-দিয়ে।
নামৰ চেৰে চেৰে নাও দোপত দোপে আগ বাঢ়ি
বলৈ ধৰে। উজনি ফালে মূ কৰিলে সকলোটি উঠি
শৃঙ্খলা লগাই নামৰ চেৰে চেৰে ব'ঠা চৰিয়ায়। নাও
ভাটী মূ হ'লে সকলোটি বহি হাতেৰে নাও চৰিয়াই
নাৱত গিৰিপ গিৰিপ কৰে চপৰিয়াই নাও খেৰা
দিয়ে। নাৱৰ গুৰি ধৰাজনে নাম লগাই দিয়ে।

নাও-খেল আৰু
হৰি-সঙ্কীৰ্ত্তন।

নৈৰ পাৰৰ পৰা নাৱৰ শাৰী, নামলগোৱাৰ মাত,
পালি সকলৰ সেই নামৰ ধ্বনি, ব'ঠা চৰিওৱাৰ
চেও আৰু হাত চৰিওৱাৰ ঠগ এনেদৰে মিলি
ঘোৱাৰ দৃশ্য আনকি যদি এজন বিদেশী বুজন মানুহে
চকুৰে দেখিবলৈ আৰু কানেৰে শুনিবলৈ পায়
তেন্তে তেওঁৰ হৃদয় তাত আকষিত নহৈ নোৱাৰে।
এনে সময়ত নৈৰ দৃশ্য দেখিবলৈ অতি সুন্দৰ।
পানীৰ মাজৰ নাৱৰ ওপৰত হৰিধ্বনি, ঘাটে-নাটে
নৈৰ দাঁতিত গাধোৱা মানুহৰ জুম। বালিৰ চতে
চতে আকৌ পিলিঙা ডেকা সকলৰ মাজত নিজ
নিজ গাৰ বলৰ অৰিয়াঅৰি। নানাধৰণৰ কুণ্ডি,

নাও খেলৰ প্ৰভাৱ
মনৰ ওপৰত।

উৎসৱত অঙ্গ-
পৰিচালনা।

যুঁজ ইত্যাদিৰ খেল। তাৰ পিচত সকলোটি নিজ নিজ ঘৰলৈ গৈ জা-জলপান খোৱাৰ কামত ব্যস্ত হয়। তাক খাই উঠি পূজা সকলক নিয়ম অনুসাবে সেৱা-গুশ্ৰুৱা কৰি পৰিষ্কাৰ কাপোৰকানি পিন্ধি আনন্দত মতলীয়া হয়। গাঁৱৰ সকলোটিয়ে ইঘৰ সিঘৰলৈ গৈ বিহুৰ সম্ভাষণ জনাই মিল্ প্ৰীতিৰ চিনাকি দিয়ে। আপোন মানুহৰ ভিতৰত উদ্ভৱ হোৱা স্বৰূপা বিবাদ মিট-মাত কৰিবৰ বিহুয়েই ঘাই সাৰথি। গতিকে সামাজিক লেঠাৰ আউল ভঙ্গা বিহু ভাৰতীয় হিন্দু-সমাজৰ এটা ঘাই সম্বল। সি যি কিনহওক ডেকা-গাভৰু, লৰা-ছোৱালী পিন্ধি উৰি গাঁৱৰ ইঘৰৰ পৰা সিঘৰলৈ অহা যোৱা কৰা দৃশ্য অতি সবল আৰু নিৰ্দোষ ভাৱৰ। গাঁৱলীয়া দৃশ্যত মুগ্ধ হোৱা আমাৰ উঠি অহা কৰিব ভাষাৰে—

“সন্তোষীয়া সবল চহাৰ,

বিনন্দীয়া প্ৰাণৰ পথাৰ,—

হেমাৱৰক লুপ্ত কৰে শিঙা পেঁপাৰ বোলে ;
(তাৰে) মইনা কুলি কেতেকীয়ে তালে তালে
তোলে।”

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

গৰুৰ সবজীয়া ।

গৰু আৰু বিহু ।

এই দৰেই দিনৰ দিনটো। সূৰ্য্য অন্তৰ্গত পাব
হব খোজোতেই ঘৰৰ পদূলিয়ে পদূলিয়ে তুঁহ, খেৰ,
টকনিবৰুৱা, ঠোঁটনি বন ইত্যাদিৰে জুইজাগৰ
ধোঁৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়। সেই সময়তে ঘৰলৈ
চাপি আহি গোহালিয়ে গোহালিয়ে বৈ থকা গৰুৰ
ভিঙিত তৰাআঁহৰ নতুন ছুণীয়া ধুনীয়া ধুনীয়া
পৰা। সেই জুই-জাগৰ উদ্দেশ্য এই যে সেই দিনাৰ
পৰা নহ'ভাঁহ খেদাবলৈ জাগৰ ধোঁৱা আবন্ত কৰা
হয় আৰু গৰুবটুৱা নহয় বুলি খেতিয়ক সকলে
বিশ্বাস কৰে। সি যি কিনহওক সন্ধ্যাৰ আৰতি শেষ
হৈছে নাথোন এনেতে গাঁৱৰ বুঢ়া, ডেকা, ল'ৰা
সকলো মিলি ঢোল, তাল, পেঁপা মুকলী লৈ
হুঁচৰি গোৱাত ব্যস্ত। হুঁচৰি গোৱা মানুহ জুমে
জুমে এফালৰ পৰা আনফাললৈ গতি কৰাৰ দৃশ্য
অতি সন্তোষজনক। গতিত প্ৰকৃতি সজীৱ।
অন্তৰত নিৰ্ভীকতা বেখাৰ চিন। প্ৰায় প্ৰত্যেক
গাঁৱত “গোবিন্দ কৃষ্ণ গোবিন্দ কৃষ্ণ বাম নাৰায়ণ
হৰি এ হে,” “বাম জয় হৰি এ হে,” “চাই থাক
চুঙ্গীয়া হাতত কাঁড়েকাই লৈ চবাই কোনোঢালে
বায়ে ঐ” ; ইত্যাদি ঘোষাৰ চেৰে চেৰে ঢোলৰ গ্ৰিৎ

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

গ্ৰিং শব্দৰ মাত। তালৰ চাপৰি, পেঁপাৰ চেঙ, ডেকাগীতৰ ধ্বনি অতি স্থললিত। নামলগোৱা-জন বয়সীয়া। “শঙ্কলদিব নজাবে পুতেক মনি কোৱঁৰ, চবাই কোনো চালে যায়ে ঐ”—“এবেলা দোলাতে, এ বেলা ঘোৰাতে, এবেলা খেলি খেলাওঁতে ঐ” বুলি নামলগোৱা জনে পদলগাই দিগ্ৰে আৰু ইমকলে ঘোৰা গাই গৃহস্থৰ চোতালত ঘূৰি ঘূৰি সুন্দৰৰূপে নামলৈ বিহুৰ নিৰ্দোষ নাচ-বাগ আৰম্ভ কৰে। ১৩০২৩/অ: ~~১৩০২৩/অ:~~

অৱশেষত গৃহস্থৰ সেৱা-শুশ্ৰূষা ৰীতিমতে গ্ৰহণ কৰি গৃহস্থক আঁজলিয়ে আঁজলিয়ে আশীৰ্ব্বাদ দি এই দৰেই তিনিদিন এই ৰঙালি বিহুত কৰ্মী সকল লিপ্ত হয়। হুঁচৰিনাম গোৱাব কোনো খেলৰ বাইজৰ মাজত যি পইছা উঠে সেই পইছা বাইজৰ ভৰালিৰ হাতত জমা কৰি থয়। সমগ্ৰত দৰকাৰ যেন দেখিলে সেই পইছা খৰছ কৰি ৰায়তৰ উপকাৰৰ কাৰণে বৰসবাহ পাতে। তাকে গৰখীয়া সবাহ বোলে। যিবিলাকে বিহুৰ বাবে অনেক অনীতিমূলক দোষাবোপ কৰে সিবিলাকে ইয়াৰ পৰাই বুজি লব লাগে যে বিহুৰ সাৰাংশ গৈ কেনেকৈ ধৰ্ম্মত

গাৱলীয়া বাইজৰ
অৰ্থ-নীতি।

গাৱলীয়া অৰ্থ-নীতিত
ধৰ্ম্ম-প্ৰকাশ।

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

বিদেশীয় সমালোচকলৈ সন্বেত।

লাগেগৈ। আগত কোৱাৰ দৰে বিহু উৎসৱ ধৰ্ম আৰু নীতিমূলক। কোনো প্ৰাদেশিক উৎসৱৰ বাবে এজন বিদেশীয়ে অকচিকৰ মন্তব্য প্ৰকাশ কৰাৰ আগতে সেই উৎসৱৰ ইতিবৃত্ত ভাল সূত্ৰৰ পৰা তেওঁ ভালকৈ জানিলে নিজৰ ভুল শুধৰাব লাগে। তাকে নকৰিলে কোনো সমাজৰ বুৰঞ্জী জনাত ব্যাঘাত হয়। বুৰঞ্জী নহুনা বিদেশী এজন যদি কোনো সমাজৰ আশ্ৰয়ত থাকে তেন্তে সেই সমাজৰ শ্ৰী নেদেখা দূৰৈৰ কথা আন কি সমাজৰ অনেক কুৎসাহে বটে। সেই মানুহৰ পৰা সমাজত বহুত অপকাৰ হোৱাৰ সম্ভৱ। তেনে ধৰণৰ মানুহ কোনো সমাজত থাকিলে তাৰ নিমিত্তে সমাজে ভালকৈ সাবধান লোৱা উচিত। বিহু উৎসৱৰ নিচিনা কোনো উৎসৱৰ গাত কোনোৱে ঘৃণা সূচক তীব্ৰ বাণ মাৰিলে তেওঁ জানি লব লাগে যে সভ্য সমাজ বুলি চিনাকি দিয়া সমাজৰ পৰা অসভ্য জাতিৰ সমাজলৈকে এনে বঙালি উৎসৱত মগ্ন হোৱা মানৱ জাতিৰ এটি স্বাভাৱিক নিয়ম।

অসমীয়া বিহু আৰু
বিলাতী বিহু বা
“মে-ডে”।

আসামৰ বঙালি বহাগ-বিহুৰ উৎসৱৰ নিচিনা
বিলাতৰ বঙালি “মে-ডে” উৎসবে চিঞৰি চিঞৰি

আসামৰ মে-জি আৰু
বিলাতৰ মে-জি বা
“বনকায়াৰ”।

বঙালি বিহুৰ কৰ্মত
উদগণি।

বঙালি বিহুৰ প্ৰাকৃতিক
দৃশ্য।

কয় যে কৰ্ম-জীৱনত বস যোগাবলৈ জগতৰ সকলো
সমাজতে বিধ বিধৰ উৎসৱ বিধে বিধে হৈ থকা
নিতান্ত বুজত। উত্তৰায়ণ সংক্ৰান্তিৰ বাতিপুৱা
মে-জি জুইৰ দৃশ্যই যুৰোপীয় এজন বিদেশীক তেওঁৰ
“বন কায়াৰ” বা বিলাতী মে-জিৰ কেউকাষে বং
ধেমালি কৰালৈ মনত নেপেলোৱাকৈ নাথাকে।
বিদেশীৰ চকুত নিজৰটি ভাল আৰু আনৰটি অলপ
বেলেগ দেখাও এটি সত্য। সেই বুলি মহাৰিষুৰ
সংক্ৰান্তিৰ জনাজাত নামেৰে ভালকৈ প্ৰচলিত হৈ
থকা বিহুত কিবা সত্য নাই বা ভাঁজ আছে বুলি
কোনোৱে মন্তব্য প্ৰকাশ কৰাৰ আগতে ভালকৈ
ভাবি চাব। আগত উল্লেখ কৰি অহাৰ দৰেই
“বিয়ুৰ” পৰা “বিহু”। এই বঙালি বিহুৰে কৰ্ম-
ক্ষেত্ৰত বাট বোলাৰ আগ জাননী দিয়ে। তেতিয়াৰে
পৰা বিহুৱান সকলে কঁকালত টঙ্গালি মাৰিলৈ
ক্ষেত্ৰৰ কামত আবদ্ধ হয়। আগত কোৱাৰ দৰেই
এই সময়ৰ দৃশ্য অতি মনমোহা। যিদিনেই চোৱা
যায় সেই দিনেই বনাল। পথাৰত সেউজীয়া ঘাঁহ
বিহুৰ নতুন পানী পাইবংধৰি বাঢ়ি আহিছে। পশু
পক্ষী-কীট পতঙ্গৰ গালৈ নতুন তেজ আহিছে। সূৰ্য্যৰ

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

কিৰণ লাহে লাহে তেজোময় হৈ গছলতাৰ গাত
নতুন বহণ ঢালিছে। কুলিৰ পঞ্চম তানত কবি
ভোল গৈছে। এজাৰে নিজাৰ পেলাইছে, বাটে
পোৱালি মেলিছে, মৰাগৰু চালে হেৰেলিয়াইছে।
কল-ফুলৰ ওপৰে ওপৰে ভোমোবাই গুঞ্জৰি কুৰিছে।
মৰি থকা গছ বননিত গজালি উঠিছে। নৈ, বিল,
পৃথুৱীৰ পানী বাঢ়িব ধৰিছে। সকলোটৰে শ্ৰী,
সকলোটৰে বুদ্ধি। এই শ্ৰী-বুদ্ধিৰ সৌন্দৰ্য্যত প্ৰকৃতি
আকৌ আপোনা আপুনিয়েই মত্ত আৰু নিজেই মুগ্ধ।
কৰ্ত্তব্য-বীণৰ সুবলৈ স্মৰণকৰি তেতিয়া কবিয়ে
চিত্ৰাঙ্কণ কৰিবলৈ হাতত লিখনী লৈছে, খেতিয়কে
হাতত কোৰ-কটাৰি লৈ ক্ষেত্ৰৰ ফালে খোজ লৈছে।

কবিৰ কৰ্ত্তব্য-জ্ঞান
আৰু খেতিয়কৰ
কৰ্ম-বোধ।

সামৰণি-শৰাইত বিহুৰ অবিহণ।

বৰ্ত্তমান যুগৰ বিহু
উৎসৱত অসমীয়া
জাতিৰ কৰ্ত্তব্য।

বিহু যদিও ধোৱা-বোৱা বং ধেমালিৰ সামা-
জিক উৎসৱ তথাপি ইয়াৰ শক্তি গৈ বাতে জাতীয়
জীৱনত ক্ৰিয়া কৰিবলৈ সুবিধা পায় তাৰ নিমিত্তে
বৰ্ত্তমান যুগৰ কৰ্ম্ম-বীৰ সকলে চল বিচৰা যুগুত।
কোনো ধেমালিত এপিনে ধৰছ কৰা পা-পইছা বাতে
আকৌ সেই ধেমালিৰ পৰাই ছুণ লাভেৰে ধন
ওলায় তাৰ নিমিত্তেও বাট বিচাৰিবৰ যুগ আহি
আজি অসমীয়াৰ জাতীয়-জীৱন ঘৰৰ ছোৱাৰ দাঁলিৰ
মুখত উপস্থিত। বিহু উৎসৱটোক অসমীয়াৰ এটা
জাতীয় অনুষ্ঠান কৰি তুলিব পাৰিলে আক বহুত
কাম হয়। বিহু উৎসৱত হিন্দুৰ দৰেই মছলমান
তাই সকলে নিজ নিজ ঘৰত ধোৱা-বোৱা কামত
ৰাপ দেখি বিহু যে অসমীয়াৰ জাতীয় অনুষ্ঠান হব
পাৰে তাক বিশ্বাস কৰিবৰ নিমিত্তে হৃদয়ে দঢ়াই
কয়। অসমীয়া মছলমান সম্প্ৰদায়ে সেই বিহু উৎসৱত
বহুত বীতি-নীতি পালন কৰাৰ দৰকাৰ নহলেও
সমূহ উন্নতিৰ নিমিত্তে যে হিন্দু মছলমান দুয়োদলে

বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ

শিৱসাগৰত বিহু
সন্মিলনী আৰু
—প্ৰস্তাৱ।

ঐক্যবলত যোগ দিব লাগে তাক বাহুল্যকৈ নকলেও হয়। বিহু বিহুয়েই; কিন্তু সেই বিহুত জাতীয় অনুষ্ঠানলৈ যি সহজ লাগে সেই সহজ তাৰে পৰাই উলিয়াব পৰাৰ বুদ্ধি বিচৰা প্ৰত্যেক অসমীয়াৰে দৰ্শ্যৰ। ১৮৪০ শকৰ বহাগ-বিহুৰ দিনা শিৱসাগৰত হোৱা বিহু সন্মিলনীৰ পোন প্ৰথম অধিবেশনত আলোচনা কৰা মতে সেই সন্মিলনীৰ পৰা বিহু উৎসৱৰ সহজলৈ বহুত কাম হাতত লবৰ অভিপ্ৰায়ে কাৰ্যানিৰ্দ্ধাৰক সমিতি এটি গঠন কৰা হৈছে। সেই সমিতিয়ে বিহুৰ দিনত নানানি আসামৰ ফালে বহাগ-বিহু উপলক্ষে ঠায়ে ঠায়ে এখনি এখনি মেলা বহাৰ দৰে আসামৰ সকলো ঠাইতে তেনে ধৰণৰ বা তাতোকৈ উন্নত ধৰণৰ মেলা বছৰে পতি বহাগ বিহু উৎসৱত এখনি এখনি পাতিবৰ নিমিত্তে কিছু কাম হাতত লবলৈ বো-বা কৰিছে; আৰু সেই চেষ্টাতে মেলাত গোট খোৱা মানুহৰ ভিতৰত কাপোৰ-কানি কিনা-বেচা কৰি যাতে দেশৰ প্ৰত্যেক সমাজত বেচি পৰিমাণে অৰ্গবল বাঢ়ে তাৰ নিমিত্তে আসামৰ সকলো ঠাইৰ সুখীয়াল মানুহে চেষ্টা কৰি এখনি এখনি সমিতি গঠন কৰি জাতীয় অনুষ্ঠানত যোগ

প্ৰস্তাৱৰ সঞ্চল
অনুমানিক
সত্যতা।

লিখকৰ পিঠিত
বোজা।

ত্ৰুটিমাৰ্জনা।

দিবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগে। বিহুৰ মেলা মানে
বিহুৰ মেলাত ঘৰত বোৱা কাপোৰ-কানিৰ নিচিনা
ঘৰুৱা শিল্পজাত বস্তুৰ এখনি প্ৰদৰ্শনী। তেনেবিধৰ
প্ৰদৰ্শনীৰ পৰা গাঁৱে গাঁৱে কাপোৰ-কানি বোৱা, মুগা,
পাত, এবি নানা ধৰনৰ সূতা আৰু আন আন কামৰ
বুদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে দেশীয় সকলো লোকৰ মাজত
বৰ্ণবিশেষে মিল-প্ৰীতি, সন্তোষ ইত্যাদি সদৃশ্যৰ এটি
মহৎ, অদৃশ্যৰ অবিৰ্ভাৱ হ'ব। লিখকে এই পুথিত
উজনি আসামত হোৱা উৎসৱৰ বীতি-নীতিৰ পিচ-
ধৰি সামাজিক চিত্ৰপট আঁকিবলৈ বাধ্য হ'ল।
নামনি আসামৰ ফালে বিহু উৎসৱত পালন কৰা যি
বীতি-নীতিৰ পৰা সমাজ-জীৱনৰ নৈতিক, আৰ্থিক
আৰু পৰমাৰ্থিক-বল বাঢ়ে তাক আগলৈ এই পুথিৰ
বোকোচাত তুলি লবলৈ লিখকে যত্ন কৰি আগ
বাঢ়িলে। এই ক্ষুদ্ৰ পুথি লিখাৰ আগতে ই কেৱল
উৎসৱোপযোগী এখনি ৰচনা আছিল বুলি নিবেদনৰ
শৰাইৰ দ্বাৰা আগতে জনোৱা হৈছে। গতিকে
অনীতিৰ বিৰুদ্ধে যোৱাৰ ভয়ত সেই অধিবেশনৰ
ৰচনাত নথকা কথা নতুনকৈ যোগ দিবলৈ সাহ
নহ'ল। তাৰ ফলত এই পুথিৰ এই তাদ্ধৰণত বিহুৰ
বিষয়ে নামনি আসামৰ বহুত কথা বাদ পৰিল। এই
পুথিৰ দ্বিতীয় তাদ্ধৰণলৈ সকলো সঞ্চল ঠিক কৰিবৰ
নিমিত্তে সাজু হ'লে। পাঠকপাঠিকা সকলে
বাবলৈ ত্ৰুটি মাৰ্জনা কৰে যেন।

୩୦୨୫/ଅ:

~~୩୩୭/ଅ:~~

অনুবোধ ।

এই ক্ষুদ্র পুথিক আগতলৈ লিখকে বৰ্তমান তলত লিখাব ছথনি
পুথিব কাম হাতত লৈছে । প্ৰথম : খনিৰ ২য় আৰু ৭ম খণ্ডৰ নিমিত্তে
আৰু পঞ্চম খনিলৈ যি হয় সম্ভৱ কাৰণে অসমীয়া সাহিত্যিক সকললৈ
সময়ত থবৰ বাব । সাহিত্য-সেৱক সকলে যেন সময়ত সহানুভূতি প্ৰকাশ
কৰি কৃতজ্ঞতাৰ পাশত আবদ্ধ ৰাখিবলৈ সুবিধা দিয়ে । এই মিনতি ।

১। “অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্য”

(আদিযুগৰ পৰা এতিয়ালৈকে)

এই পুথি ২ ভাগত বিভক্ত থাকিব । তাৰ উপবিণ্ড. ৩পৰিষ্কাৰ ।

২। “তৰ্কবিজ্ঞানৰ দুটিমান কথা”

(ছয়োখণ্ড একেলগে—কলেজ আৰু স্কুলৰ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰৰ
উপযোগীকৈ ।

৩। “প্ৰাথমিক বিজ্ঞান তত্ত্ব”

(মুমলীয়া ছাত্ৰৰ নিমিত্তে উপযোগীকৈ)

৪। “পৰমার্থ-বাণী”

(তদাৰ জগতৰ সমূহ জনৰ উপকাৰৰ নিমিত্তে)

৫। “কল্পতৰু”

(মানৱ জাতিৰ সকলো বিধৰ লোকৰ নিমিত্তে)

৬। “An Elementary Anglo-Assamese Grammar”

on a new easy Method and Plan For Classes III, IV
V of High English Schools of Assam.

প্ৰত্যেক ঠাইৰ গ্ৰাহকে সুবিধা
মতে—

“বিহু আৰু তাৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ
প্ৰণেতাৰ নতুন আৰু প্ৰথম পুথি”
পাবৰ নিমিত্তে - ঠিকনা :—

দাম ১০/০ অনা মাত্ৰ ।

- ১। অধ্যক্ষ, ছাত্ৰ-মন্দিৰ নাজিৰা ।
- ২। মেনেজাৰ, হাতীকাকতী ষ্টোৰ্চ
নাজিৰা ।
- ৩। মেনেজাৰ, ভড়ালি ষ্টোৰ্চ শিৱসাগৰ ।
- ৪। মেনেজাৰ, কমল এজেক্টা গুৱাহাটী
- ৫। শ্ৰীযুত ধৰ্মেশ্বৰ শইকীয়া বুক
এজেন্ট নৰ্থ লক্ষীমপুৰ ।
- ৬। বড়কটকী এণ্ড ব্ৰাদাৰ্স যোৰহাট
বজাৰ আৰু ককিলাসুখ ।
- ৭। ভট্টাচাৰ্য্য এজেক্টা, ডিব্ৰুগড় ।
- ৮। B. N. Sois & Co. Nowgong
- ৯। শ্ৰীযুত ভৈৰবচন্দ্ৰ খাটনিয়াৰ নৰ্মাল
স্কুল, যোৰহাট ।
- ১০। লক্ষ্মাগোপাল এজেক্টা পোঃ
আঠঘৰীয়া কামৰূপ ।
- ১১। T. Brothers.—Tezpur.